

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

**ANA SINIFI ÖĞRETİM PROGRAMININ İLKÖĞRETİM 1. KADEME 1.
SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HAZIRBULUNUŞLUK DÜZEYLERİNE
ETKİSİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. KEMAL GÜVEN

Hazırlayan
Hatice TEKE

KONYA- 2010

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Hatice TEKE
	Numarası	075216021010
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Eğitim Bilimleri/Eğitim Programı ve Öğretimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐
Tezin Adı	Ana sınıfı öğretim programının ilköğretim 1. kademe 1. sınıf öğrencilerinin hazır bulunuşluk düzeylerine etkisinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi.	

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Hatice TEKE

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Hatice TEKE		
	Numarası	075216021010		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Eğitim Bilimleri/Eğitim Programı ve Öğretimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	☐	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yrd.Doç.Dr. Kemal GÜVEN		
Tezin Adı	Ana sınıfı öğretim programının ilköğretim 1. kademe 1. sınıf öğrencilerinin hazır bulunuşluk düzeylerine etkisinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi.			

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Ana sınıfı öğretim programının ilköğretim 1. kademe 1. sınıf öğrencilerinin hazır bulunuşluk düzeylerine etkisinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi başlıklı bu çalışma 21/05/2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd.Doç.Dr. Kemal GÜVEN	Danışman	
Doç.Dr. Ali Murat SÜN BÜL	Üye	
Öğr. Gör.Dr. Ercan YILMAZ	Üye	

ÖZET

Ana Sınıfı Öğretim Programının İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğrencilerinin Hazırbulunuşluk Düzeylerine Etkisinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi

Hatice TEKE

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Anabilim Dalı
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Kemal Güven

Nisan 2010

Bu araştırma, ana sınıfı öğretim programının, 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeyleri üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların bilişsel, psikomotor, sosyal-duygusal, dil ve özbakım becerilerinin gelişimine ilişkin hazırbulunuşluk düzeylerini ortaya koyması açısından yararlı olacaktır.

Araştırmanın evrenini Afyonkarahisar ili Milli Eğitim Bakanlığına bağlı görev yapan 1. kademe 1. sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2009-2010 eğitim- öğretim yılında görev yapan rastlantısal örneklem yolu ile seçilmiş 1. kademe 1. sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak geliştirilen anket 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde tanıtıcı bilgilerin olduğu sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde hazırbulunuşluk düzeylerine ilişkin 5 alandan oluşan sorular yer almaktadır. Üçüncü bölümü ise, öğretmenlerin ana sınıfını tamamlamış çocukların hazırbulunuşluk düzeylerine yönelik görüşlerinin alındığı açık uçlu tek bir soru oluşturmaktadır.

Veri toplama aracı ile elde edilen veriler aritmetik ortalama(x), standart sapma (ss), yüzde (%) ve frekans (f) kullanılarak analiz edilmiştir. Analizler sonucunda öğretmenlerin düşük ve yüksek derecede cevap verdikleri maddeler belirlenmiş, bu maddeler yüksek dereceden düşük dereceye doğru sıralanmıştır. Araştırma sonucunda; ana sınıfına devam etmiş çocukların ilköğretime başlamaya hazırbulunuşluk düzeylerinin yeterli olduğu görülmüştür. Ana sınıfı eğitimini almış çocukların; psikomotor, bilişsel, sosyal-duygusal, dil ve özbakım becerilerinin gelişimine ilişkin hazırbulunuşluk düzeylerinin, programın uygulayıcısı, denetleyicisi ve değerlendirmecisi olan öğretmen görüşlerine göre yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, hazırbulunuşluk,

ABSTRACT

ANALYSING THE EFFECT OF PRE-SCHOOL CURRICULUM IN FIRST GRADE LEVEL ON STUDENT'S LEVEL OF SCHOOL READINESS ACCORDING TO THE VIEWS OF TEACHERS

Hatice TEKE

**Master Thesis, Department of Education
Supervisor: Asst. Prof. Dr. Kemal GÜVEN**

April 2010

This research, is prepared with the aim of determining the effects on School Readiness Level of first grade primary school students which will be effective on students' cognitive, psychomotor, socioemotional, linguistic and selfcare skills.

The research has been applied on teachers working in Afyonkarahisar's Ministry of National Education. The primary teachers chosen randomly who worked in 2009-2010 educational year constitute the sampling of the research.

The questionnaire which is improved as a tool to gather information is formed of three parts. In the first part there are some questions which will give knowledge about the group to apply this questionnaire. In the second part of the checklist, questions from five different areas relating to their school readiness level. Third part is containing a single open-ended question includes opinions of teachers about the school readiness level of students who accomplished pre-school education.

The information gained through the information gathering tool has been analysed through arithmetic average (\bar{x}), standart deviation (ss), percentage (%) and frequency (f). At the end of the analysis, the points that the teachers answered as high and low have been determined and they have been lined up from high to low.

Relating to the development of Psychomotor, cognitive, socioemotional, linguistic and self-care skills, the school readiness level of students who had pre-school education are seen sufficient according to the views of teachers who are appliers, controllers and evaluators of the programme.

Key Words: Preschool education, primary school first grade, school readiness,

ÖNSÖZ

Bu araştırma, Okul öncesi dönemin 5-6 yaş grubunu kapsayan, ilkokulun başlangıcına kadar olan dönemde çocukların tüm gelişmelerini sağlayan, ilköğretime geçişte çocukları hazırlamakla görevli olan ana sınıfı öğretim programının; ilköğretim 1. kademe 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine etkisinin incelenmesini içermektedir.

Araştırma altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, giriş ve problem durumu, ikinci bölümde, kuramsal açıklamalar ve araştırmayla ilgisi olduğu düşünülen araştırmalar üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde, araştırmanın yöntemi, verilerin analizi ve verilerin çözümlenmesi, dördüncü bölümde, anketlerden elde edilen bulgular, beşinci bölümde tartışma ve yorum, altıncı bölümde ise sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Bu çalışmanın planlanması, uygulanması ve raporlaştırılması aşamalarında pek çok insanın emeği geçmiştir. Çalışmanın planlanması, uygulanması ve raporlaştırılması aşamalarını değerli katkılarıyla yürüttüğüm danışmanım, sayın Yrd. Doç. Dr. Kemal GÜVEN'e, veri toplama araçlarının hazırlanması ve yorumlanmasında yardımlarını esirgemeyen sayın Doç. Dr. Ali Murat SÜNBÜL'e, yine görüşlerinden faydalandığım Yrd. Doç. Dr. Ömer BEYHAN'a, çalışmamın her aşamasında bana dostlukları ile güç veren Kayadibi İlköğretim Okulu çalışma arkadaşlarıma, Okul müdürüme ve araştırmaya katkısı olup da burada adını yazamadığım tüm güzel insanlara minnettarım.

Hayatımın her aşamasında yanımda olan sevgi, şefkat ve desteklerini esirgemeyen annem, babam ve ablama; manevi desteğini her zaman hissettiğim, hayat arkadaşım ve can yoldaşım eşim Mustafa'ya sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Hatice TEKE

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	vi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.PROBLEM DURUMU.....	1
1.1.1. 5-6 Yaş Çocuğunun Gelişim Özellikleri.....	4
1.1.1.1. Bedensel Gelişim.....	4
1.1.1.2. Zihinsel Gelişim.....	5
1.1.1.3. Sosyal Duygusal Gelişim.....	6
1.1.1.4. Dil Gelişimi.....	7
1.1.1.5. Öz bakım Becerileri.....	7
1.1.2. İlköğretim 1. sınıf çocuğunun sahip olması gereken yeterlilikler.....	8
1.1.3. Okul Öncesi Eğitim Ve Önemi.....	11
1.1.3.1. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları.....	13
1.1.3.2. Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri.....	13
1.2. Araştırmanın Amacı.....	15
1.2.1. Araştırmanın Alt Amaçları.....	15
1.3. Araştırmanın Önemi.....	16
1.4. Sayıtlar.....	17
1.5. Sınırlılıklar.....	17
1.6. Tanımlar.....	17
1.7. Kısaltmalar.....	19

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	20
2.1. Hazırbulunuşluk İlkesi.....	20
2.1.1. Hazırbulunuşluğun Tanımı Ve Önemi.....	20
2.1.2. Hazırbulunuşlukta Etkili Olan Etmenler.....	24
2.1.2.1. Fiziksel Hazırbulunuşluk.....	25
2.1.2.2. Zihinsel Hazırbulunuşluk.....	27
2.1.2.3. Duygusal Hazırbulunuşluk.....	29
2.1.2.4. Sosyal Ve Çevresel Hazırbulunuşluk.....	31
2.2. Okula Hazır Oluşu Belirleme.....	34
2.3. Dünya’da Okula Hazır Oluş ve Okula Başlama.....	35
2.4. Okula Hazır Oluşluğun Değerlendirilmesi ve Değerlendirme Yaklaşımları.....	37
2.4.1. İdealist/Doğal Yaklaşım.....	37
2.4.2. Ampirik/Çevreci Yaklaşım.....	38
2.4.3. Sosyal/Yapısalcı Yaklaşım.....	38
2.4.4. Etkileşimci Yaklaşım.....	39
2.2.1. İlgili Araştırmalar.....	39

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	43
3.1.Araştırmanın Modeli.....	43
3.2.Evren ve Örneklem.....	43
3.3.Kullanılan Ölçme Aracı.....	44
3.4.Verilerin Analizi.....	45
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	46

BÖLÜM IV

BULGULAR	48
4.1. Birinci Amaca İlişkin Bulgular.....	48
4.2. İkinci Amaca İlişkin Bulgular.....	49
4.3. Üçüncü Amaca İlişkin Bulgular	50
4.4. Dördüncü Amaca İlişkin Bulgular	52
4.5. Beşinci Amaca İlişkin Bulgular.....	54
4.6. Birinci Sınıfı Okutan Öğretmenlerin, 1. Sınıf Öğrencilerinin Hazırbulunuşluk Düzeylerine Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular.....	55

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM.....	57
5.1. Birinci Alt Amaca Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar.....	57
5.2. İkinci Alt Amaca Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar.....	58
5.3. Üçüncü Alt Amaca Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar	60
5.4. Dördüncü Alt Amaca Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar.....	62
5.5. Beşinci Alt Amaca Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar.....	63
5.6. Birinci Sınıfı Okutan Öğretmenlerin, 1. Sınıf Öğrencilerinin Hazırbulunuşluk Düzeylerine Verdikleri Cevaplara Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar	64

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	66
6.1. Sonuçlar.....	66
6.2. Öneriler.....	70
6.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	70
6.2.2. Araştırmacılara önelik Öneriler	71
KAYNAKÇA.....	72

EKLER LİSTESİ	82
---------------------	----

Ek-1. Uygulanan Ana Sınıfı Öğretim Programının 1. Sınıf Öğrencilerinin Hazırbulunuşluk Düzeylerine Etkisinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi Anketi.....	82
Ek-2. Özgeçmiş.....	86

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 2.3.1. Avrupa Birliğine Üye Ülkelerde Ve Türkiye’de Zorunlu Eğitim.....	35
Tablo 3.2.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri.....	44
Tablo 4.1. Ana Sınıfı Öğretim Programının 1. Sınıf Öğrencilerinin Psiko-Motor Gelişimi Alanındaki Hazırbulunuşluk Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi İle İlgili İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri.....	48
Tablo 4.2. Ana Sınıfı Öğretim Programının 1. Sınıf Öğrencilerinin Dil Gelişimi Alanındaki Hazırbulunuşluk Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi İle İlgili İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğretmenlerinin.....	50
Tablo 4.3. Ana Sınıfı Öğretim Programının 1. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal-Duygusal Gelişim Alanındaki Hazırbulunuşluk Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi İle İlgili İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri	51
Tablo 4.4. Ana Sınıfı Öğretim Programının 1. Sınıf Öğrencilerinin Bilişsel Gelişim Alanındaki Hazırbulunuşluk Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi İle İlgili İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri.....	53
Tablo 4.5. Ana Sınıfı Öğretim Programının 1. Sınıf Öğrencilerinin Öz bakım Gelişimi Alanındaki Hazırbulunuşluk Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi İle İlgili İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri.....	55

BÖLÜM I

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın alt amaçları, araştırmanın önemi, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1.Problem Durumu

Günümüz dünyasının en belirgin özelliklerinden birisi toplumların sosyal demografik yapılarının sürekli değişmesidir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinde sürekli gelişim; bilgi üretiminde çalışan sayısının artmasına, yaşam boyu öğrenme alışkanlığının artmasına, bireylerin ve toplumun öğrenme bağının kurulmasına yol açmıştır. Erken çocukluk eğitiminin bireylerin ve toplumların öğrenmesine, erken yaşta alışkanlık kazanmasına ve gelişimlerine çok büyük bir etkisinin olduğu bilinmektedir.

Araştırmalar beynin, yeni bilgileri kazanıp, bunları eskileri ile ilişkilendirerek anlamlı hale getirirken yapısal değişikliklere uğradığını göstermektedir. Beyinde bulunan sinir hücreleri hareket etme, tat ve koku alma, hatırlama, hissetme ve düşünme gibi eylemleri sağlayacak elektriksel ve kimyasal sinyalleri taşır. Bu sinyaller bir sinir hücresinden diğerine aktarılırken bir elektriksel akım ortaya çıkar ve hücrelerin birbirleri ile bağlantıları hızla artar, uzun ve karmaşık ağlar oluşur (Güneysu, 2005; Treays, 2002).

Doğumdan sonraki ilk altı ay boyunca duysal mesajlar çocuğun beynine ulaştıkça sinir hücreleri arasındaki bağlantılar da aktif hale gelir. Başlıca öğrenme noktaları olan bu bağlantılar, tekrar tekrar kullanıldıkça güçlenirken düşünme ile üretilen her bir fikir ile artmaya da devam eder (Güneysu, 2005; Yavuz, 2001).

Bu durum, eğitimin mümkün olduğu kadar erken yaşlarda başlamasının ve sürekli olmasının önemini ortaya koymaktadır. Ülkelerin kalkınma planlarında da bu durumun önemi kavranmış, ileriye dönük hedefler ortaya konmuştur.

Türkiye, önümüzdeki 20 yıl içerisinde kaçırılmaması gereken bir “fırsat penceresiyle karşı karşıyadır. 2015 yılında 15 yaş ve altı nüfusun, toplam nüfusa oranının Avrupa Birliği ülkelerinde %15, Türkiye’de ise %25 dolayında olması beklenmektedir.

Türkiye'nin gelecek 20 yıldaki fırsat penceresini etkin biçimde değerlendirmesi, tüm bireylerine AB'deki yaşlılarıyla rekabet edebilecek nitelik ve nicelikte eğitim fırsatları sunmasıyla mümkündür. Bireylerin eğitimlerini yaşam boyu sürdürebilmelerinde, beyin gelişimlerinin önemli ölçüde tamamlandığı 0-6 yaş döneminde aldıkları bakım ve eğitim hizmetlerinin önemli rolü bulunmaktadır. Okul öncesi eğitim dönemi, insan beyninin en hızlı geliştiği dönemdir. Bu dönem, insana yapılan yatırımdan en yüksek getirinin sağlandığı dönem olma özelliğini de taşımaktadır. (Unicef, 2007).

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar devam eden bir süreçtir. Bu süreçte bireylere çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırılır. Bu öğrenmeler bireyin davranışlarında gözle görülebilen değişikliklere neden olur (Erden, 2001). Yapılan işin “öğrenme” olması için bireyin daha önce hiç yapmadığı bir şeyi yapabilmesi ve onu tekrar yapabilecek şekilde hatırlayabilmesi gerekir (Özdemir ve Yalın, 2000).

Okulöncesi eğitim kurumları, günümüz toplumlarında, çocuğun, giderek artan güvenli oyun imkânı ve yaşlıları ile birlikte bulunma ihtiyaçlarına cevap verebilmek açısından önemli bir görevi yerine getirmektedirler (Oktay, 2001).

Çocuğun, aile çevresindeki koşulları ne denli iyi ve elverişli olursa olsun, çocuğu temel öğrenim olan, ilkokula hazırlamak; yaşlılarıyla birlikte uygun bir ortamda ve uzman eğitimcilerin gözetiminde daha olumlu sonuçlar vermektedir (Yavuzer, 2000).

Çocuklar birinci sınıfta yeni bir sosyal çevreye girmiş olmaktadır. Bununla birlikte, bu karşılaştıkları yeni sosyal çevre onlara meydan okumaktadır (Alexander & Entwisle, 1998).

Çocuklar okula başladıklarında, kişisel farklılıklarla, yeni bir kimlikle, davranışlarla ve okul çocuğu olmak istemekle karşılaşmaktadırlar. Onlar bir de bu yeni durumda psikolojik, sosyal ve akademik olarak da bir başarı göstermeliler ve bazı sorumlulukları üstlenmelidirler. Bunlar; bağımsız olarak görev yapmak, personel ve akranlarıyla ilişkilerini geliştirmek, kurallara uymak, sınıf ve okul için uygun davranmaktır. (Margetts, 2002).

Yılar, (2004)'e göre, bir öğrencinin eğitim yaşamına adım attığı birinci sınıftaki başarı düzeyi gelecekteki başarısının da bir göstergesi olmaktadır. Bu nedenle birinci sınıf öğrenci aileleri için, çocukların geleceği hakkında bilgi veren bir "turnusol kağıdı" gibidir. Bütün aileler çocuklarının, bütün öğretmenlerde öğrencilerinin okul yaşamında başarılı olmasını istemektedirler. Bu isteklerinin en belirgin ve yoğun olarak gözlemlendiği dönem, ilköğretimin birinci sınıfıdır. Birinci sınıfa yeni başlayan küçük çocukların duyguları herkesten karmaşık, korkuları herkesinkinden büyüktür.

Bu yüzden 1. sınıfa başlamadan önceki eğitim süreci olan anasınıfı; çocuğun alışkanlıklar kazanması, kendini ifade edebilmeyi öğrenmesi, okul kavramına alışması, rahat bir ortam olması dolayısıyla okul fobisinin yenilmesi ve çocuğu 1. sınıfa hazır hale getirmesi açısından önem arz etmektedir.

Okul öncesi eğitim kurumları çocukların bedensel, bilişsel, duygusal, sosyal, kültürel, dil ve hareket gibi gelişimlerini destekleyici ortamlar hazırlamak, beden, duyu ve zihin gelişimini sağlamak, iyi alışkanlık kazanmalarını sağlamak ve onları ilköğretime hazırlamakla görevlidir (OÖEK Yönetmeliği, 2004).

Herhangi bir davranışı öğrenmek; yürüme, okuma, yazma, fen ve matematik gibi alanlarda başarı göstermek için çocuğun; bilişsel, duyuşsal ve fiziksel gelişim basamaklarında belirli bir seviyede olgunlaşmış, hem de ilgili alanlarda bazı yaşantıları geçirmiş olması gerekmektedir. Bu alanlarda gerekli tecrübeleri gereği gibi geçirememiş bir çocuktan, bu alanlarla ilgili bir davranışı arzu edilen düzeyde göstermesi beklenmemelidir (Demir, 1998:3).

Bireylerde davranış değişikliğini sağlayacak bir olgunluk düzeyi, bireyin hem okula devamını hem de sınıfta yoğunlaşmasını etkileyen sağlık ve beslenme durumu; sosyal yeterliliğini ve psikolojik hazırlığını (okulun beklentilerine ayak uydurma ve onlarla başa çıkabilme); okuryazarlık öncesi ve aritmetik öncesi becerileri içeren bilişsel yetenekleri içine alır. Bu olgunluk düzeyi aynı zamanda, ailenin desteği ve olumlu yaklaşım ve beklentilerini de yansıtmaktadır (Myers, 1992:216).

Özellikle de ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin bu unsurlardan etkilenme bakımından kritik bir dönemde oldukları söylenebilir. Birinci sınıf öğrencilerinin içinde bulunduğu bu kritik döneme onları hazır hale getirecek okul öncesi eğitim kurumlarına ilköğretim okullarının olduğu her yerde ihtiyaç vardır. Burada en önemli görev bu öğretim programının uygulayıcısı olan öğretmenlere düşmektedir. Bu yüzden bu çalışma, anasınıfı eğitimini tamamlamış öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyini değerlendirebilen İlköğretim 1. kademe 1. sınıf öğretmenlerine anket yoluyla yapılmış, bu konudaki görüşleri alınmıştır. Ülkemizde anasınıfını bitirmiş öğrencilerin 1. sınıfa başladıklarında sahip oldukları hazırbulunuşluk düzeylerine ana sınıfı öğretim programının etkisi nedir? sorusuna cevap aranmıştır. Ana sınıfı öğretim programının, 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeyleri üzerindeki etkileri belirlenmiştir.

1.1.1. 5-6 Yaş Çocuğunun Gelişim Özellikleri

1. sınıf öğretmenlerinin ana sınıfını bitirmiş öğrencilerin bedensel gelişim, zihinsel gelişim, duygusal gelişim, sosyal gelişim, öz bakım becerilerindeki gelişim ve dil gelişimi hakkında değerlendirme yapabilmeleri için 5-6 yaş grubu çocukların gelişim özelliklerini bilmeleri gereklidir.

İlköğretim birinci sınıfı okutan tüm sınıf öğretmenlerinin bilmesi gerektiği düşünülen, ilköğretim birinci sınıf öğrencisinin gelişim özellikleri, öğrenciyi iyi tanımada, öğrencinin yapabilecekleri ya da yapamayacakları hakkında yeterli bilgiye sahip olmasını sağlamada öğretmene büyük kolaylık sağlayacağı söylenebilir.

1.1.1.1. Bedensel Gelişim

5 yaşındaki çocuk ip atlamaktan, bisiklete binmekten, koşmaktan zevk alır. Renkli boyalarla resim yapmaktan hoşlanır, ayakkabısını giyebilir. Basit tokaları takabilir, biraz zorlukla da olsa düğmelerini ilikleyebilir (Oktay, 2000:121). İnce bir çizgi üzerinden kolaylıkla yürüyebilir. Ayak değiştirerek sıçrayabilir. Tahta küp ve blokları çok rahat bir şekilde kullanır. Kesme yapıştırma işlerini sever. Kare ve üçgeni doğru olarak kopya eder (Selçuk, 2000:33).

5-6 yaş çocukları tek ayağının üzerinde 10 saniye durabilir. Sözel yönlendirmelere göre değişik hızlarda yürüyebilir. Zıplayan bir topu yakalayabilir. Şekillerin sınırını taşımadan boyayabilir. Dikey, yatay, eğri vb. çizgiler çizebilir. Tek ayağı üzerinde sıçrama hareketi yapabilir. Koşarken yerden nesnelere toplayabilir. Basit labirent bulmacaları tamamlayabilir. Tahta çekiç ile tahtaya çivi çakabilir. Yoğurma maddelerine aletleri ve ellerini kullanarak farklı şekiller verebilir (Bumin, 1996:63-70).

Diyebiliriz ki; 5-6 yaş çocukları denge tahtasında ileri - geri ve yan yan yürür. Başlama ve durma komutlarına uyarak tempolu yürür. Yardımla sekerek yürür. Topuk ve ayak ucunda geri geri yürür. Parmak ucunda koşar. Yaklaşık 30 cm. yükseklikten atlar. Ritmik olarak seker. Tek ayak üzerinde 8 -10 sn durur. Düşmeden 10 kez öne doğru çift ayak sıçrar. Koşarken yerden bir şey alır. Kendi başına ip atlar. Yardımsız bisiklete biner. Kendi bedeni etrafında döner. Ayak değiştirerek merdiven iner ve çıkar. Ritmik hareketleri yapar. Topu yakalayabilmek için ellerinden çok kollarını kullanır. Orta büyüklükteki topu yerde birden fazla sıçratır. 1 m. yukarı atılan topu yakalar. Kendine doğru zıplatılan topu yakalar. Topu 3 m. uzaktaki hedefe doğru atar. Kâğıt üzerine çizilmiş basit şekilleri keser. Atma ve tutma davranışları gerektiren etkinliklere katılır. Hamur gibi yumuşak malzemeleri kullanarak 2-3 parçadan oluşan şekiller yapar ve bunlardan bir kompozisyon oluşturur. Baskı ve yapıştırma işlerini yapar. Yetişkin gibi kalem tutar. Model gösterildiğinde kâğıdı çapraz şekilde katlar. Modele bakarak daire, üçgen, kare ve dikdörtgen çizer. Yatay, dikey, eğri ve eğik çizgiler çizer ve bunların kombinasyonlarını oluşturur. İşaret parmağı ile diğer elinin parmaklarını sayar. İsmi kopya eder. 1-5 arası rakamları kopya eder. Eksik insan resmini tamamlar (Meb 2006:23).

1.1.1.2. Zihinsel Gelişim:

5 yaş çocuğu çok dikkatlidir. Belleği çok güçlüdür (Navaro, 1999:133). 5 yaşla birlikte çocuğun bellek yetilerinin neredeyse tümü gelişimini tamamlamıştır. Bu yaş çocukların algısı daha gelişmiştir. Nesneleredeki küçük özellikleri ve ayrıntıları daha iyi fark ederler. Benzerlik ve farklılıklara göre, nesnenin birden çok özelliğine dayanan daha ince sınıflandırmalar yaparlar (Landers ,1999:11).

Diyebiliriz ki; 5-6 yaş çocukları bedeninin tüm parçalarının isimlerini söyler. 25 parçalı yap- bozu tamamlar. İki üçgeni birleştirerek kare yapar. Aynı dokudaki 6-10 nesneyi eşleştirir. Aynı dokudaki 6-10 nesneyi gruplandırır. Nesnelere bir özelliğine göre gruplandırır. 1' den 10'a kadar olan nesne grupları ile rakamlar arasında ilişki kurar. 1' den 10'a kadar olan nesnelere kullanarak toplama ve çıkartma yapar. Yarım ve bütün olan nesnelere gösterir. 1' den 10'a kadar olan rakamları sıralar. Eşleştirme, ilişki kurma, gruplandırma ve sıralamayı nasıl yaptığını açıklar. Basit neden sonuç ilişkilerini açıklar. Kısa bir süre gösterilen bir resimdeki ayrıntıları hatırlar. Bir olaydan sonra ne olabileceğini tahmin eder. Nesnelere arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt eder ve söyler. Nesnelere kendi içindeki konumunu birinci, ikinci şeklinde isimlendirir. “En az, en çok, birkaç” gibi miktar bildiren ifadeleri kullanır. Haftanın günlerini sırasıyla söyler. 20'ye kadar ritmik sayar. “Dün, bugün, yarın” ile ilgili konuşur. Beş harfi isimlendirir. Daha önce dinlediği öyküleri anlatır. Sorulan sorulara kendine özgü cevaplar verir. Yaşadığı yerin adresini söyler (Meb 2006:24-25).

1.1.1.3. Sosyal-duygusal Gelişimi:

5 yaş çocuğu yaşlılarıyla veya yetişkinlerle sözlü olarak kolayca anlaşır. Toplum içinde bazen olumsuz davranır. Hayalinde yarattığı kişilerle konuşabilir. Hayal ettiği olayları gerçekleştirmiş gibi anlatır (Navaro, 1990:132). Bu dönem merak ve girişkenlik dönemidir. Çocuğun davranışlarında atılganlık ve girişkenlik egemendir. Eğer çocuk bu dönemde davranışlarından ve ilgilendiği konulardan dolayı fazla eleştirilirse, korkutulursa girişim gücünü kaybeder; her an yanlış bir şeyler yapacağından dolayı da suçluluk duyguları geliştirir (Güngör, 1993:122).

Diyebiliriz ki; 5-6 yaş çocukları duygularını belli eder. Başkalarının duygularını anlar. Araç kullanarak yapı inşa oyunu oynar. Kurallı oyunların kuralına uyar. Bir oyunun kuralını başkasına açıklar. Aldığı sorumluluğu yerine getirir. Kendine güven duyar. Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlar. Kendine bir amaç belirleyip davranışlarını ona göre yönlendirir. Arkadaş seçiminde kararlılık gösterir. Belli bir olayı, durumu canlandırır. Kendini ifade etmede özgün yollar kullanır. Kendi cinsiyetine uygun davranır. Haklarını korur (Meb 2006:23).

1.1.1.4. Dil Gelişimi

Okul öncesi dönemin sonlarında kullanılan sözcük sayısı artarak, akıcı bir konuşma biçimi oluşmaya başlar. Bilişsel gelişimine de bağlı olarak önceden yetişkinlerden, televizyondan duyduğu halde hiç dikkatini çekmemiş sözcükleri, günlük konuşmalarına eklemeye başlar. Öte yandan çocuğun konuşmalarının içerikleri, çevresindeki model aldığı kişilerden ya da sembolik modellerden de büyük ölçüde etkilenmeye başlar (Erden-Akman, 1997:65).

5 yaş çocuğu hep konuşmak ister. Yetişkinler gibi uzun cümleler kurmaya çalışır. Sözlü olarak ayrıntılı bilgi verir. Dil bilgisi kurallarına uygun konuşur, her şeyin nedeni ve niçiniyle ilgilenir (Navaro, 1990:133).

Diyebiliriz ki; 5-6 yaş çocuklar günlük deneyimlerini anlatır. Birbirini izleyen üç emir tümcesinde, istenileni sırası ile yerine getirir. Tekil ve çoğul ifadeleri birbirine dönüştürerek kullanır. Cümlelerinde özneye uygun fiil kullanır. Yeni ve bilmediği kelimelerin anlamını bazı sözcüklerin eş ve karşıt anlamlarını bilir. “Ne zaman, neden, nasıl?” gibi soru sözcüklerini içeren soruları yanıtlar. “Bana tersini söyle” yönergesine doğru yanıt verir. Yer bildiren sözcükleri doğru ve yerinde kullanır. Cümlelerinde “ çünkü, daha sonra” gibi bağlaçlar kullanır. Birleşik cümleler kullanır. Basit şakalar yapar. Bazı soyut ifadeleri anlar. Evinin ve / veya anne-babasının telefon numarasını söyler (Meb 2006:24).

1.1.1.5. Öz Bakım Becerileri

5 yaşındaki çocuk elini yüzünü yıkar. Fakat bedeninin diğer bölümlerini yıkarken yardım edilmesi gerekir (Yavuzer, 2000:219).Giysilerinin önünü arkasını ayırt eder. Tamamen kendi kendine giyinir. Boyuna uygun askıya ceketini asar. Sofra kurmaya yardım eder, kendisi bez getirip döktüklerini temizler. Tuvalete gitmesi gerektiğinde gece uykusundan uyanır veya bütün gece altı kuru kalır. Ekmeğine yumuşak şeyler sürmek için bıçak kullanır. Dişlerini fırçalar (Erdur, 1995:4-5).

Diyebiliriz ki; 5-6 yaş çocuklar günlük işlerde sorumluluk alır ve yerine getirir. Yolda yardımsız yürür. Kendi kendine giyinir, soyunur. Giysilerinin düğmelerini çözer, ilikler. Ayakkabılarını bağlar. Saçlarını tarar. Yemeğini kendi kendine yer. Yemek araç gereçlerini yetişkin gibi kullanır. Bıçak kullanır. Yemek tabaklarını ya da servis tepsisini taşır. Dişlerini fırçalar. Elini yüzünü yıkar, kurular. Tuvalet gereksinimini kendi başına karşılar. Hava şartlarına uygun giysiler seçer (Meb 2006:25).

Eğitim öğretimin her okulda aynı kalitede olması, bahsedilen gelişim özelliklerinin tüm öğretmenler tarafından bilinmesini ve dikkate alınmasını gerektirmektedir. Öğrencinin gelişim özelliklerinin bilinmesi öğretmenin işini kolaylaştıracaktır. İlköğretimin birinci sınıfı için de okul öncesi eğitim ile ilgili bilgiye sahip olunması gerekebilir. Şöyle ki, öğrencinin fiziksel, zihinsel, duygusal-sosyal, dil ve öz bakım becerilerinin gelişimi açısından olgunlaşması ve bu durumun öğretmen tarafından bilinmesi, yapılan eğitim ve öğretimin kalitesini artıracaktır. Ancak öğrenciyi baştan tanımak gerekir. Bu yapılırken de öğrencinin olgunlaşma sürecine dikkat edilmelidir. Yeni ekilmiş bir fidanın suya ne kadar ihtiyacı varsa o kadar su verilmelidir; fazlası fidanı yeşertmeden çürütebilir, azı da kurutabilir. Öğrencinin de olgunlaşma seviyesinin bilinmesi, o düzeyin üstünde ya da altında öğretim verilmemesi gerekir. İşte bu noktada ilköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin hangi hazırbulunuşluk düzeyinde olduklarının farkında olmaları büyük önem arz eder. 5-6 yaş grubunun gelişim özelliklerini bilmek öğretmenlerin 6 yaşını tamamlamış öğrencilerinin hangi düzeyde olmaları gerektiği ile ilgili onları tanıma amaçlı değerlendirmelerine yardımcı olur.

1.1.2. İlköğretim 1. Sınıf Çocuğunun Sahip Olması Gereken Yeterlilikler

Okul öncesi dönemi çocuklarının gelişim özellikleri ile ilgili gerekli bilgilere sahip 1. sınıf öğretmenin, ilköğretim 1. sınıfa başlayacak çocukların sahip olması gereken özellikleri de bilmesi; bu iki dönemin hazırbulunuşluk düzeyleri hakkında yorum yapabilmesi ve çalışmalarını öğrencilerin düzeylerine uygun olarak düzenleyebilmesi açısından son derece önemlidir.

Bu yaştaki bir çocuğun kas gelişiminin hızlı olmasına rağmen yine de çocuk tüm kaslarını tam olarak kullanamamaktadır. Çocuk okul dönemi boyunca küçük kaslarını kullanır hale gelir ve artık kalem tutabilir. Bu dönemin öğrencileri göz ve kulak yapısı bakımından da kendisinden istenenleri yapabilecek düzeye gelmiştir (Keskinlik, 2002:19).

Bu dönem çocuğu genellikle utangaçtır. Hemen yüzü kızarmaya, heyecanlanmaya başlar. Kıskançlık duyguları da bu zamanda gelişmeye başlar. Çünkü artık ailenin dışında gördüğü ve başarılı olan arkadaşları vardır, onları kıskanır ve hemen duygusunu belli eder. Ancak ileriki yaşlarda durum böyle değildir. Yani kıskançlık yine vardır fakat artık dolaylı yollardan ifade edilir. Başka bir şekilde gösterilir. Kelimelerin şiddetli ve incitici olduğu bu dönemde sebep sonuç ilişkisine dikkat ederek tartıştığı söylenebilir (Charles, 2000:14).

Bu dönemdeki çocuğun konuşması değişmektedir ve artık karşısındakini kendisinin de dinlemesi gerektiğini anlamıştır. İşbirliği ile rekabet aynı anda yer alır. Şöyle ki, oyun oynarken birtakım kurallar koyarlar, uyulmasını isterler ama bunun yanında rakip olarak gördüğü arkadaşları da vardır, çünkü oyunu kendisinin kazanması gerekiyordu. Kısaca bu dönemde çocuk kuralların, bu kuralların nasıl uygulandığının, kuralların dokunulmaz olduğunun farkına varır (Keskinlik, 2002:23).

Çocuklarda sınıflama ve gruplama yetenekleri kendini göstermeye başlar. Çocukta hacim, uzaklık, zaman ve mekân gibi kavramlar da gelişir. Farkına vardıkları gerçeğe yüz yüze kalınca çok sayıda soru sorarak karşılaştığı gerçekleri anlamaya, onlara kendince anlamlar yüklemeye çalışır. Bu dönemde çocuk parçayı bütünle birlikte düşünebilir. Ancak henüz soyut olarak zihinde canlandırma yoluyla verilebilecek karşılıklar çağı gelmemiştir (Günçe, 1973:132- 133).

Çocukların;

- Dikkatlerini uzun süre yoğunlaştırmaları (ders süresi 40 dk.)
- Kendi kendine giyinme becerisini (fermuarını çekme, düğmesini ilikleme, ayakkabı bağlama v.b.) kazanmış olmaları,

- Sırada dik ve belli bir mesafede oturmaları,
- Tuvalet kontrolünü sağlamış olmaları,
- Kendi temizliklerini yapabilmeleri,
- Sırasını bekleme ve sabır göstermeleri,
- Tenefüslerde kendilerini korumaları ve dengeli hareket etmeleri,
- Kendi sorumluluklarını taşımaları,
- Anneden ve evden kolay ayrılabilmeleri,
- Anneden ayrı oldukları için kırıklık duymamaları,
- Öğretmen ile iletişim kurabilmeleri,
- Öğretmenin verdiği talimatlara uymaları,
- Diğer çocukların varlığına katlanabilme ve onlarla baş edebilmeleri,
- Kendilerini ifade edebilmeleri,
- Arkadaşlık ilişkileri ve iletişim kurma becerileri, ilköğretimin 1. sınıfındaki çocuğun okula uyumu ve öğrenme başarısındaki en temel yeterliliklerdir (Oktay ve Unutkan, 2005:149-150).

Okul öncesi yıllarında çocuğun başından geçenleri kesin olarak saptamak zor olsa da, bu ilk deneyimlerin çocuğun yaşamında sürekli etkileri olduğunu söylemek mümkündür. Buradan hareketle okula hazırlık için okulöncesinde destek olunması gereken alanları şöyle ifade edebiliriz:

- Okumaya hazırlık becerileri (okuma ve yazma öncesi beceriler, sesleri tanıma, el-göz koordinasyonu sağlama),

- Matematik becerileri (0-20 arası rakamları tanıma, setler oluşturma, renkleri, şekilleri öğrenme v.b),
- Sosyal becerileri (sirasını bekleme, verilen yönergeleri takip etme, sessiz dinleme, paylaşma, iş birliği yapma, dikkat yoğunlaştırma),
- Motor becerileri (büyük ve küçük kas gelişimi),
- Duygusal beceriler (kendi duygularını uygun biçimde ifade etme, başkalarıyla empati kurabilme),
- Özbakım becerileri (kendi gereksinimlerini karşılama, temizlik, beslenme, dinlenme v.b. alanlarla ilgili işleri yapma, giysilerini yardımsız giyip çıkarma) (Oktay ve Unutkan, 2005 s. 147-149).

1.1.3.Okul Öncesi Eğitim Ve Önemi

Okul öncesi eğitim, 0-72 aylık yaş grubu çocuklara, gelişim düzeylerine uygun, zengin bir uyarıcı çevre olanağı sunan, yaratıcılık başta olmak üzere, onların gelişimlerini bütün yönleri ile destekleyen, çocuğa yakın çevresinin ve ulusun sosyal-kültürel değerleri ile evrensel değerleri birbirleri ile çelişmeyen bir anlayışla tanıtmayı amaçlayan, isteğe bağlı, planlı bir davranış kazandırma sürecidir. Okul öncesi dönem, çocuğun gelişiminin çok hızlı ve kritik olduğu yıllardır. Katılımın yanında, çocuğun doğum öncesinden başlayarak etkileşim halinde olduğu çevreden kazandıkları, onun yetişkinlikteki kişiliğini, alışkanlıklarını, değer yargılarını biçimlendirmektedir (Turan, 2004).

Oktay A. Ve Unutkan Ö. P. (2007)'a göre; okul öncesi eğitim, çocuğun doğumundan ilköğretime başlayıncaya kadar olan tüm yaşantılarını içeren bir eğitim sürecidir. Bu dönem eğitiminde en etkili kurum aile olmakla birlikte yakın çevre, okul öncesi eğitim kurumları, kitle iletişim araçları da ailenin eğitim çabalarına destek olabilirler. Bu dönem çocuğun gelişmesinin hızlı ve öğrenme kapasitesinin en yüksek olduğu dönemlerden biridir. Öyleyse bu dönemde çocuğa verilenlerle, çeşitli nedenlerle verilemeyenlerin onun ilerdeki gelişmesi açısından etkisinin büyük olduğu söylenebilir.

Çocuk, dünyaya geldiği andan itibaren çevresiyle girdiği etkileşim sonucunda bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal yönlerden hızlı bir gelişim içine girer. 0-6 yaş bu gelişimin en hızlı olduğu, kişiliğin temellerinin atıldığı ve çocuğun yakın çevresinden en çok etkilendiği, her türlü öğrenmeye açık olduğu bir dönem olup, insan hayatındaki kritik dönemleri içerir. Bu dönemde yaşantı zenginliği ve çevre uyarıcıları çocuklar açısından çok önemlidir. Bu nedenle de 0-6 yaş döneminde aile ve çağdaş-bilimsel okul öncesi eğitim kurumlarının işbirliği içinde olmasının önemi büyüktür (Zembat, Unutkan,2001:7).

Ömeroğlu ve Can Yaşar (2004)'a göre; çocuğun okulun isteklerini karşılaması ve özellikle okuma-yazma öğrenmeye hazır olması çok yönlü ve karmaşık bir olaydır. Burada, çocuğun, hem bireysel gelişimi ve yetenekleri hem de çevreden aldığı izlenimlerin, yani daha önce öğrenmiş olduklarının, büyük etkisi vardır. Okul öncesi dönemde, çocukların kazandığı olumlu deneyimler; onların ileriki eğitim yaşamlarını olumlu yönde etkileyecektir.

Okul öncesi dönem insan yaşamının temelini oluşturur. Bu dönemde çocuğun sağlığı ve beslenmesi kadar, aile ortamının ona sağladığı sevgi ve şefkat de son derece önemlidir. Ancak bunlar kadar önemli olan bir başka nokta da, insanın gelişiminin tüm yönlerini destekleyebilecek sosyal ve fiziksel bir ortamdır. Bu dönemdeki yaşantılar onun gelecekte hayata bakış açısını da önemli ölçüde etkiler. Bu nedenle istenen bir çocuk olarak dünyaya gelmek, yaşamın ilk yıllarında saygı, sevgi, şefkatle büyütme, tutarlı ve kararlı yetişkin davranışları ve zengin uyarıcılar kişinin sağlıklı bir şekilde gelişmesinin olmazsa olmaz koşullarıdır (Oktay, 2000:415).

Sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip çocuklar yetiştirmek, onların gelişim özelliklerini ve bu özellikler doğrultusunda gereksinimlerinin neler olduğunu bilmeye bağlıdır. Erken çocukluk dönemindeki gelişmelerle, okul öncesi eğitim, artık anne babanın yalnız başına başarabileceği bir konu olmaktan çıkmış durumdadır. Bu noktada okul öncesi eğitim kurumlarına önemli görevler düşmektedir (Oktay, 2000:416).

Oktay, (1982)'a göre bir anaokulu öğretmeni, çocukların özelliklerini belirlemek ve onun gelecek yıllarda yöneleceği ilköğretimin istediği öğrenme deneyimlerine sahip

olup olmadığını anlamak konusunda büyük olanaklara sahiptir. İyi bir anaokulunun programı, çocuğun çevresini daha iyi ve etkin bir şekilde tanınmasına yardımcı olur. Ona değişik araçlara dokunma olanağı sağlar. Öğretmenle öğrencisi arasında bu ilkokul deneyimi döneminde çok kısa zamanda samimi bir ilişki kurulur. En önemlisi çocuk bu kurumda, kendi yaşıtı olan diğer çocuklarla ve yetişkinlerle bir arada uyumlu bir şekilde yaşamının yollarını öğrenir. Çocuk bu uyumlu ilişkinin sağlanabilmesi için kendisinin yapması gereken şeylerin bulunduğunu öğrenir (sırasını beklemek, kimseye zarar vermemek, oyunda arkadaşları ile işbirliği yapmak, oyunun kurallarına uymak vb. gibi). Öğretmen, kısa zamanda çocuğun evdeki deneyimleri ve aile ilişkileri hakkında bilgi sahibi olmak zorundadır ki, bu yolla küçük öğrencisine yardımcı olabilsin. Anaokulunda yaşadığı her deneyim, çocuğun gelecekte ilköğretimde başlayacağı programlı öğretim için birer temel hazırlık niteliğindedir.

1.1.3.1.Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Çocukların beden, zihin ve duyu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;
2. Onları ilköğretime hazırlamak;
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak;
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır (Meb, 2006).

1.1.3.2. Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri

Okul öncesi dönem yaşamın temelidir. Bu dönemde öğrenme hızı çok yüksektir. Bir yaş grubunun genel gelişim özellikleri o yaş grubundaki tüm çocuklar için ortaktır; ancak her çocuğun kendine özgü olduğu da unutulmamalıdır. Okul öncesi eğitim bazı temel ilkelere dayanmaktadır. Bu ilkeler şunlardır:

1. Okul öncesi eğitim çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.
2. Okul öncesi eğitim çocuğun psikomotor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, öz bakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilköğretime hazır duruma getirmelidir.
3. Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun eğitim ortamları hazırlanmalıdır.
4. Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.
5. Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalıdır.
6. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.
7. Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, işbirliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma duygu ve davranışları geliştirilmelidir.
8. Eğitim, çocuğun kendine saygı ve güven duymasını sağlamalı, ona öz denetim kazandırmalıdır.
9. Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Tüm etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.
10. Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamalara yer verilmemelidir.
11. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve güven verici yakınlığı sağlanmalıdır.

12. Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir.

13. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir.

14. Programlar hazırlanırken aile ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır.

15. Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır.

16. Okul öncesi eğitimde çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitim programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.

17. Okul öncesi eğitimde değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır (Meb, 2006).

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ana sınıfı öğretim programının; ilköğretim 1. kademe 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine etkisinin incelenmesidir. Bu çalışmada, ana sınıfını bitirmiş öğrencilerin 1. sınıfa başladıklarında sahip oldukları hazırbulunuşluk düzeylerine ana sınıfı öğretim programının etkisi araştırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1.2.1. Araştırmanın Alt Amaçları

Ana sınıfı eğitimini almış öğrencilerin 1. sınıfa başladıklarında sahip oldukları;

1. Psikomotor gelişimine ilişkin davranışlar bakımından hazırbulunuşluk düzeyleri nelerdir?

2. Dil gelişimi ile ilgili davranışlar bakımından hazırbulunuşluk düzeyleri nelerdir?

3. Sosyal-duygusal gelişim ile ilgili davranışlar bakımından hazırbulunuşluk düzeyleri nelerdir?

4. Bilişsel gelişim ile ilgili davranışlar bakımından hazırbulunuşluk düzeyleri nelerdir?

5. Öz bakım becerileri ile ilgili davranışlar bakımından hazırbulunuşluk düzeyleri nelerdir?

6. 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine ana sınıfı öğretim programının etkisinin neler olduğuna ilişkin öğretmen görüşleri nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Okul öncesi dönem; çocukların bilişsel, bedensel, duygusal-sosyal, dil ve öz bakım becerilerinin gelişimi açısından oldukça önemlidir. Çocukların olumlu yönde alışkanlık kazanmalarını, yetişkinlik döneminde çevreye daha kolay uyum sağlamalarını olumlu yönde etkiler. Türkiye’de okul öncesi eğitim anaokulu ve ana sınıfı eğitim kurumları ile sınırlıdır. Geleceğe dönük planlamalarla bu durumun daha erken yaşlara çekilmesi tasarlanmaktadır. Öğrenmenin en güçlü olduğu dönemin okul öncesi dönem olduğu düşünüldüğünde bu eğitim kurumlarının geliştirilmesinin ve donanımlı hale getirilmesinin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Birinci sınıfa başlayan çocuklar ailelerindeki hareketli hayatlarından ve günlük eğitimlerinden ayrılmakta ve yüksek beklentilerin, tanımadıkları insanların ve kuralların olduğu yeni bir ortama girmektedirler. Bu çocuklar kendi başlarına bu değişikliklere adapte olmak zorunda kalmaktadırlar (Mangione, 1998). 5-6 yaş çocukların eğitiminin yapıldığı ana sınıflarındaki eğitim ve öğretim çocukları ilköğretime hazır hale getirir. Ana sınıfı eğitimi almış çocuklar ilköğretime başladıkları zaman zorluk çekmez, bu yeni duruma adaptasyonları daha kolay olur.

Okul öncesi eğitim alan çocukların 1. sınıfa başlama hazırbulunuşluk düzeylerinin, bunu en doğru şekilde ortaya koyacak olan 1. sınıf öğretmenleri tarafından yorumlanması, değerlendirilmesi öngörülmüştür. Bu çalışma okul öncesi eğitimin

yaygınlaştırılması ve tüm ülke genelinde donanımlı eğitim ortamının ihtiyacının anlaşılması açısından son derece önemlidir.

1.4. Sayıtlar

1.Ölçme araçlarının geliştirilmesinde uzman görüşlerine başvurulmuştur.

2.Öğretmenlerin, kendilerine yapılan ankette sorulan soruları içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma kaynak taraması ve uzman kanısına dayalı olarak geliştirilen ‘Öğretmenlerin ana sınıfı öğretim programının; 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine etkisinin araştırıldığı ankette belirtilen önermelerle sınırlıdır.

Çalışma, Afyonkarahisar il Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim 1. kademe 1. sınıf öğretmenleri arasından rastgele seçilen öğretmenler ile sınırlıdır.

Çalışma, ulaşılan kaynak, kurum ve öğretmenler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Öğrenme: Büyüme ve vücutta değişik etkilerle oluşan geçici değişmelere atfedilmeyecek, yaşantı ürünü olarak meydana gelen davranışta ya da potansiyel davranıştaki nispeten kalıcı izli değişimdir (Senemoğlu, 2002, s.13).

Eğitim: Birey ile onun yaşadığı sosyal çevre arasında oluşan bir süreçtir (Çilenti, 1997, s.13). Eğitim bir davranış değiştirme süreci olduğu için, bu sürecin başı ile sonu arasındaki farkın niceliksel ve niteliksel olarak ölçülebilmesi gerekir. Bu gereklilik de öğretme işine nereden başlanacağına bilinmesi zorunluluğunu doğurur (Fidan, 1986:195-197).

Hazırbulunuşluk: Öğrenme ve öğretim sürecinin ilkelerinden olan hazırbulunuşluk ilkesi, öğrenci ile çevresi arasında etkileşim oluşturmak, öğrenci

seviyesine uygun öğrenme yaşantıları gerçekleştirerek mümkün olabilmektedir. Bu ilkeye hazırbulunuşluk veya giriş davranışları adını verenler de vardır. Öğrenme ve öğretme kuramlarına ilişkin açıklamalar, öğrencinin öğrenmesinde iç durumunun ve daha önce öğrendiklerinin çok önemli bir rol oynadığını göstermektedir (Sünbül, 2007:18-19).

Psikomotor Hazırbulunuşluk: Çocuğun kol ve bacakları ile tüm organlarını kullanmada güç ve hız kazanmasına, beden organları arasında eşgüdüm sağlanmasına ve onları denetim altına almada becerikli duruma gelmesine devinsel gelişim denir. Bu gelişme, bedensel gelişmeye koşut olarak gerçekleşir ve kişinin çevresine uymasını sağlar(Cobb,2001). Kişinin bedensel gelişim dönemindeki gelişim görevlerini olgunlaşma ve öğrenme yoluyla yapabilecek düzeye gelmesi; bir sonraki gelişim aşamasına özgü bir davranışı yapabilmek için hazırbulunuşluk durumunda olmasını kapsar(İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2005).

Psikomotor etkinlikler, öğrenme ve çocuğun toplumsal ilişkiler kurup işbirliği yapabilmesinde bir araç işlevi görmektedir(Cobb,2001).

Bilişsel Hazırbulunuşluk: Bireyin edindiği ya da ulaştığı bilgilerin geçerlik ve güvenilirliğine karar verebilmesi için soru sorması, sorgulaması, analiz ve sentez edebilecek, tartışma ve değerlendirme yapabilecek düzeye sahip olmasıdır(Ünal,2005).

Duyusal Hazırbulunuşluk: Çocuğun duygularının farkında olması, kendini tanıması, yetersizliklerini bilmesi, hangi durumda nasıl davranacağını bilerek duyguları üzerinde denetiminin artması, böylelikle iç dünyasında yaşadıkları ile çevrenin beklentileri arasında denge kurabilmesini ifade etmektedir(Kandır,2003).

Sosyal Hazırbulunuşluk: Çocuğun içinde yaşadığı topluma uyum sağlama süreci olarak tanımlanır. İnsan toplumsal bir varlıktır ve çevresiyle sürekli bir etkileşim içindedir. Çocuk doğumundan itibaren aileyle yaşamaya başlar. Bu, onun ilk sosyal çevresidir. İnsanlarla nasıl ilişki kuracağını ilk deneyimlerini ailesi ile yaşar. Daha sonra, aile içinde başlayan sosyal etkileşim, diğer yetişkinlerle ve arkadaş ilişkileri ile sürer (Kandır, 2003).

Dil Gelişimi Açısından Hazırbulunuşluk: Bireyin etkin bir şekilde dinleme ve konuşabilme yeteneğine bağlıdır. Bireyin kendini ifade etmede, dinleme ve dinlediğini anlama aşamasında gelişim düzeyini ifade eder(Sevinç, 2005).

Okul Öncesi Eğitimi: Çocukların bedensel, psikomotor, sosyal, duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerine yardımcı olan, onları ilköğretime ve gelecekteki toplumsal yaşama hazırlayan bir süreçtir (Kandır, 2001).

Okulöncesi eğitimi; doğumdan ilkokulun başlangıcına kadar olan çocukluk yıllarını içine alan bu yaş çocukların zihinsel özelliklerine ve gelişim düzeylerine uygun, zengin bir uyarıcı çevre olanakları sağlayan, onların tüm gelişimini toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır (Oğuzkan,1995).

1.7.Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OÖEK: Okul Öncesi Eğitim Kurumu

UNİCEF: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

BÖLÜM II

2.1. Hazırbulunuşluk (School Readiness)

2.1.1. Hazırbulunuşluğun Tanımı ve Önemi

Eğitim sürecine giren kişiden daha önce planlanmış hedef davranışlara ulaşması beklenir. Bu hedeflere ulaşmada gerekli olacak ve eğitim sistemine girmeden önce kazanılması gereken bilgi ve becerilerin kazanılmış olup olmadığına bakılmamaktadır. Öncelikle ilkokula gidecek çocukların öngörülen hedefleri gerçekleştirici, gerekli bilgi ve becerileri okul öncesi yaşantılarında kazanmış olarak ilkokula geldiği varsayılır. Okul öncesi yaşantıların ilkokulda, ilkokuldaki öğrenme yaşantılarının daha sonraki yıllarda etkili olduğu bilinmektedir. Okul öncesinde elde edilen ve okul öğrenmelerini olumlu ya da olumsuz etkileyebilecek değişkenlerin belirlenmesi ilkokula yeni gelen öğrenciler için önemli olmaktadır (Demir, 1998:7).

Okula hazıroşluk; değişik tamamlayıcı faktörlerden oluşan, öğrenmenin büyüme ile yakından karşılıklı etkileşimi aracılığı ile gelişen, karmaşık bir kavramdır. Ayrıca bu çocuğun yetenekleri ile öğretim yöntemi arasındaki uygunluğa bağlıdır. Hazıroşluğun saptanmasında; kronolojik yaş, cinsiyet, zekâ, fiziksel yeterlik (yeterli ve sağlıklı beden gelişimi), deneyim, dil faktörleri, duyuşsal ve toplumsal olgunluk, kitaba karşı ilgi duyma gibi kavramlar önemlidir (Oktay, 1983:4).

Thorndike, hazırbulunuşluk kavramını ilk defa “insanın orijinal doğası” (The Original Nature of Men 1913) adlı kitabında şu şekilde açıklamıştır (Aktaranlar; Senemoğlu, 1998:139-140; Arık, 1995: 256-257);

- Bir kişi etkinlik yapmaya hazır ise, etkinliği yapması da mutluluk verir.
- Bir kişi, etkinliği yapmaya hazır; fakat etkinliği yapmasına izin verilmezse, bu durum bireyde kızgınlık yaratır.

- Bir kişi, etkinliği yapmaya hazır değil ve etkinliği yapmaya zorlanırsa, kızgınlık duyar.

Oktay, İngiliz araştırmacı ve eğitimci Thackray'ın hazıroluşluk konusundaki görüşlerini şöyle ifade etmektedir.

'Her türlü öğrenme için hazırlık, çocuğun herhangi bir duygusal zorluğa uğramadan kolayca ve yeterli bir şekilde öğrenebileceği zamandır. Bu, o zamana kadar bazı bilgi ve becerilerin kazanılmasında güçlük çeken çocuğun bunu artık kolayca yapabilmesi demektir' (Thackry, 1978; Akt.Oktay, 1983: 3).

Hazırbulunuşluk; en basit ve yalın şekliyle; herhangi bir etkinliği yapmaya bilişsel, duyuşsal, sosyal ve psikomotor olarak hazır olmadır. İlköğretimde hazır bulunuşluluk düzeyinin tespiti, çocuğun ilk günden başlayarak, okul yaşamına yönelik bireysel ve karakteristik özelliklerine uygun olarak rehberlik yapılmasını sağlamaktadır. Bireyi doğru yolda yönlendiren bir rehberlik sistemiyle, birey; geleceğini planlamada, etkinlik göstermede bilgi ve beceri ile donanımlı hale gelmektedir. Okullarda ğrencilere, toplumun ve bireyin gereksinimlerine göre önceden hazırlanan programlar uygulanmaktadır. Bu programlarla öğrenciler okula ve öğrenmeye daha hazır hale gelmektedirler. Anaokulları ve okula alıştırma programları bu düzeyi daha da arttırmaktadır. Okula hazırlık konusunu Kalıtımcılar, evreselciler, Sosyal Yapıcılar ve Etkileşimciler farklı tanımlamaktadırlar:

Kalıtımcılara göre hazırlık, çevreden çok az veya hiçbir etki olmadan sadece çocuğun doğuştan getirdiği yeteneklerdir. ocuk önceden tahmin edilebilecek aşamalar doğrultusunda gelişmektedir. Bütün ocukların aynı aşamalardan geçtiğini sadece çocuğun genetik yapısının farklılık gösterdiğini belirtmektedir.

evreselciler; çocukların okula başlamadan önce kazanması gereken, renkleri ve şekilleri, birinin isminin nasıl yazıldığı, alfabedeki harfleri ve 10'a kadar saymayı bilme gibi bir dizi beceriler olduğunu iddia etmektedirler. Çocuklar bu becerilerde eğitilebilirler ve ğretim süresi içinde özel görevlerden oluşan müfredatlarla çocukların bu becerileri kazanıp kazanmadığını yansıtacak programlar geliştirilebileceğini belirtmektedirler.

Sosyal Yapıcılar'a göre; Çocuğun öğrenmeye hazırlığını adil olarak değerlendirmek için yaşadığı toplum ve çevre dikkate alınmak zorundadır. Hazırbulunuşluğun çocuğun içinde olduğunu ve çocuğun öğrenebileceği kesin ve dıştan gelen bir şey olduğunu reddetmektedirler. Hazırbulunuşluğun toplum, aile ve okul tarafından oluşturulan fikirler ve anlamlar topluluğu olduğunu belirtmektedirler. Bu değerlendirme kriterlerini çocuktan topluma kaydırmaktadır. Ancak bu tanıma göre hazır bulunuşluluğun bir toplumdaki diğerine farklılık gösterdiğini de belirtmektedirler. Okula hazırlığın, toplumdaki aileler, okullar ve insanlar tarafından düzenlenmesi gereken bir dizi düşünceler olduğunu ileri sürmektedir.

Etkileşimcilere göre okula hazırlık, çocuğun içindeki bilgilerle yetiştiği topluma ait bilgileri ilişkilendirmesi gerektiğini söylemektedirler. Bu görüşe göre bu faktörlerin çift yönlü olarak çocuğu etkilediği belirtilmektedir. Bu yapının çocuğun mevcut bilgi, beceri ve yeteneklerini yetiştirildiği, öğretildiği şartlara bağlanmaktadır. Bu nedenle bu yapı çocuğun çevresindeki kişilerin ne öğretileceğini, öğrenileceğini ve değerlendirileceğine ilişkin algıları tarafından şekillendirildiğinin kabulüne vurgu yapmaktadır (School Readiness, 2003).

Okula başlangıcı ve etkili olan faktörleri Şenol (2005) şöyle ifade etmektedir. Yeni doğan bir bebek için, yepyeni bir dünyaya adım atmak, yaşamını sürdürmek ne kadar güç ise okul çağındaki bir çocuk için de okula başlamak en az o kadar güçtür. Yeni doğan bebeğin anne-babası ve çevresindeki insanlar daha fazla yardım ve müdahale edebilirken; okula başlayan çocuk, farklı bir dünyaya adım atan ve kendini kanıtlamak zorunda olan bir bireydir. Öğrencilerin okula alışmalarını etkileyen birçok faktör vardır. Aile, öğretmen. çevre, okulun yapısı bu faktörler arasında sayılabilir. Sadece çocukların hazır olması değil bu hazırlığa etki eden faktörlerinde hazır olması gerekmektedir. Okula başlama çocukları ve aileleri bekleyen önemli adımlardandır. Daha önceden anaokulu gibi okul öncesi kurumlara gitmeyen çocuklarda bu adım daha da zor olabilmektedir. Yeni bir ortam, bilinmedik birçok kural ve bunlara alışmak, bu ilk adıma ilişkin sorunlar okulun başladığı ilk haftalarda ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler okula anne babaları ile gelmekte, sınıflarda küçük sınıflarda öğrencilerin yanında anne babaları da sığmaya çalışarak çocuklarının okula uyum göstermelerine yardımcı olmalıdırlar. Haftalar içinde bu sırayı dolduran davetsiz

konuklar birer ikişer azalmaktadır. Okul korkusu ya da anne babadan ayrılma zorluğu olarak tanımlayabileceğimiz bu durum ders başarısını ve okula uyumu etkileyen ilk sorunlardandır. Öğrenci, anne baba ve öğretmenin birlikte çalışması ile bu sorun giderek azalmakta, çocuk ya da genç yaşlıları gibi uyum sağlayabilmektedir.

Oktay (2000) “Okul Olgunluğu” isimli yapıtında; duygusal sorunların okumanın öğrenilmesindeki önemine değinen Clay’ın şu satırlarına yer verir: “ Her çocuk kendisinin önemli olduğunu, istenildiğini ve bir şeyler yapabileceğini hissetmelidir. Güven ve yeterlik duyguları, başarıda önemli rol oynarlar. Okula kendileri hakkında olumlu duygularla başlayan çocuklar şanslıdır. Kabul edildiklerini bilirler, nasıl başarılı olacaklarını öğrenmişlerdir.” Okula hazırlık ise Thackray tarafından şöyle tanımlanmaktadır: “Her türlü öğrenme için hazırlık, çocuğun herhangi bir duygusal zorluğa uğramadan, kolayca ve yeterli bir şekilde öğrenebileceği bir dönemdir. Bu, o zamana kadar bazı bilgi ve becerilerin kazanılmasında güçlük çeken çocuğun bunu artık kolayca yapabilmesi demektir.” (Akt.Yavuzer, 2000).

Katz, okula hazırlık kavramını, okumayı öğrenmeye hazırlık olarak tanımlamaktadır. Ancak çocukların sosyal ve entellektüel gelişimlerinin de bu kavram doğrultusunda düşünülmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Katz, 1991). Peki ama günümüzde “okul olgunluğu” denince ne anlıyoruz? Washington Ulusal Eğitim Panelinde, okul olgunluğunu,

1- Çocukların okula girişe hazır olması,

2- Çocuklar için okulun hazır olması ve

3- Aile ve toplum kendi isteği ile katkıda bulunup destek verip, vermemesi olarak üç aşamada belirtmişlerdir (Child Trends, 2001; Kagan, Moore ve Bredekamp, 1995).

Gelişim; büyüme, olgunlaşma ve hazıroluş kavramlarını içine alan geniş bir kavramdır. Büyüme ve olgunlaşma daha çok soyaçekimin etkisi altındadır. Zamanla organların belli bir seviyeye gelmesi büyüme ve olgunlaşma ile mümkündür. Bu da daha çok insanın sinirlerinin, kaslarının, kemiklerinin, duyu organlarının ve benzerlerinin bir işi yapabilecek duruma gelmesini gerektirir. Hazıroluşluk kavramı ise, olgunlaşma teriminden

daha geniş bir anlam taşır. Hazıroluşluk; herhangi bir konunun öğrenilebilmesi için gerekli olgunlaşma ile birlikte bu konunun dayanacağı ön yaşantıları da içine alır. Bir öğrenciye çarpma işlemini öğretebilmek için hem çarpma kavramını geliştirebileceği olgunlaşmanın hem de çarpma kavramının geliştirilmesine temel olan diğer sayma, toplama, çıkarma gibi bilgi ve becerilerin kazandırılmış olması gereklidir. Böylece hazıroluş kavramı, belli bir seviyedeki öğrenim görevlerinin öğrenilmesi için gerekli olgunlaşma ve gerekli temel yaşantılara sahip olma durumu olarak ele alınabilir. Öğrencinin hazıroluşluğuna önceki yaşantıları da olgunlaşma kadar etki eder. Öğrencinin öğrenmeye karşı tavrı, geliştirdiği değerler, benlik duygusu, geliştirdiği kavramlar, alışkanlıkları, dil gelişimi, ilgileri, gereksinimleri, çalışma yolları, korkuları gibi durumları onun hazıroluşluğunu (hazırbulunuşluğunu) biçimlendiren öğelerdir (Başaran, 1992: 26).

Görüldüğü gibi okul olgunluğunda özellikle çocuğun öğrenme için belli bir olgunluk düzeyine ulaşmasının önemi üzerinde durulmaktadır. Bu olgunluk çocuğun fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimleri açısından belli bir düzeye gelmesini ve okulda kendisinden istenileni başarılı bir şekilde yerine getirmeye hazır olmasını ifade etmektedir. Bütün bu tanımlardan ortaya çıkan şey, çocuğun okul eğitimine başlamadan önce belirli bir olgunlaşma düzeyine gelmesi gereğinin araştırmacılar tarafından zorunlu bir ön koşul olarak ifade edildiğidir. Çocuğun okula başlamadan önce bu konuda yeterince öğrenim yaşantısını alması ve bunu başaracak zihinsel ve psikolojik yeterliliğe de sahip olması gerekmektedir. Bu yeterlilik için birçok araştırmacının belirttiği gibi kalıtsal geldilerin yanında şartlar da çok büyük önem arz etmektedir (Çataloluk, 1994).

2.1.2. Hazırbulunuşlukta Etkili Olan Etmenler

Okulöncesi yıllarında çocuğun başından geçenleri kesin olarak saptamak zor olsa da, bu ilk deneyimlerin çocuğun yaşamında sürekli etkileri olduğunu söylemek mümkündür. Buradan hareketle okula hazırlık için okulöncesinde destek olunması gereken alanları şöyle ifade edebiliriz:

· Okumaya hazırlık becerileri (okuma ve yazma öncesi beceriler, sesleri tanıma, el-göz koordinasyonu sağlama),

- Matematik becerileri (0-20 arası rakamları tanıma, setler oluşturma, renkleri, şekilleri öğrenme v.b),
- Sosyal becerileri (sırasını bekleme, verilen yönergeleri takip etme, sessiz dinleme, paylaşma, iş birliği yapma, dikkat yoğunlaştırma),
- Motor becerileri (büyük ve küçük kas gelişimi),
- Duygusal beceriler (kendi duygularını uygun biçimde ifade etme, başkalarıyla empati kurabilme),
- Öz bakım becerileri (kendi gereksinimlerini karşılama, temizlik, beslenme, dinlenme v.b. alanlarla ilgili işleri yapma, giysilerini yardımsız giyip çıkarma) (Oktay ve Unutkan, 2005:147-149).

Hazır oluşla ilgili çeşitli araştırmalar çok sayıda faktör sıralarsa da, çoğunda ortak olan dört temel özellikler dikkati çekmektedir. Bunlar, fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve çevresel faktörler olarak belirlenebilir. Bu faktörlerin birbirinden bağımsız olmadığı, birindeki eksiklik veya yetersizliğin diğerlerini de etkilediği kabul edilmektedir (Oktay, 2000:269-270).

Bu gelişim alanlarına ait davranışların çocuklarda alışkanlık haline getirilmesi ve okul öncesi dönemde geliştirilmesi, çocuklara sağlanan olanaklar ve uygulanan öğretim ile mümkündür. Okul öncesi eğitim kurumları bu yönü ile çocukları ilköğretime hazırlar.

2.1.2.1 Fiziksel Hazırbulunuşluk

Psikomotor gelişim bakımından okul öncesi dönemde çocuklar oldukça hareketlidir. Örneğin beş yaşındaki çocuk artık ayak parmakları üstünde yürüyebilir, üç tekerlekli bisiklete binebilir. Bir adım atarak merdiven çıkabilir. Bu dönemde çocuğun görme duyumu tam olarak gelişmemiş olduğundan, ancak büyük puntolu yazıları okuyabilir. Bu dönemde çocuklar el-göz koordinasyonu gerektiren etkinlikleri yapamazlar ya da uzun zamanda yaparlar. İlköğretim başlangıcında çocukların bilek ve parmak kemikleri ile ince motor kasları gelişimini tamamlamıştır. İnce motor kasların gelişimi

erkeklerde kızlara göre daha yavaştır ve ergenlik dönemi sonunda gelişimi tamamlanır (Can, 2001).

Fiziksel olgunluk, genel olarak bedensel gelişimini ifade eder. Bireyin doğum öncesinden itibaren bedensel yapı olarak geçirmiş olduğu değişikliklerin tümüdür. Beş duyu organlarının da yaş grubunda beklenen düzeyde olgunlaşması, gelişimi ve aynı zamanda öğretim programı ile desteklenmesi çocukların hazırbulunuşluk düzeyini olumlu yönde etkiler. Çünkü, fiziksel olgunlaşma ile öğrenme birbiriyle ilişkilidir. Bu durum özellikle ilköğretime başlamada çocuklar üzerinde olumlu izler bırakır. Fiziksel gelişimi olarak yaşlılarından yavaş olan çocuklar, çeşitli zorluklar yaşayabilir. Fiziksel gelişimi olumlu yönde etkileyebilmek amacıyla kazandırılacak davranışlar, çocukların hazırbulunuşluk düzeylerine uygun olarak kolaydan zora doğru belirlenip aşamalı olarak kazandırılmaya çalışılmalıdır.

Araştırmalar fiziksel etkinliklerin kişiler arası ilişkilerin kurulması ve devam ettirilmesinde önemli olduğunu göstermektedir. Bu etkinliklerde çocuklar, grubun ortak amacı doğrultusunda beraber çalışma imkânı bulurlar. Grup içinde arkadaşlıkları gelişir. Arkadaşlıkları geliştikçe sosyalleşme hızlanır (Yüksel, 2003).

Decker'a (1988) göre, okul çağı çocuklarının, koşma, atlama, tırmanma, yakalama gibi etkinliklerdeki becerileri ile küçük kas motor becerileri sürekli gelişmektedir. Bu dönemde süt dişleri dökülür. Kız çocukları, erkek çocuklarına göre dişlerini daha erken kaybederler ve yeni dişleri daha çabuk çıkar. İskelet gelişimi kasların gelişimine göre daha hızlıdır. Çocuklar altı yaşında iken yılda beş-yedi buçuk cm. uzarlar ve yaklaşık iki kg. daha ağırlaşırlar. Beyin beş yaşına kadar, yetişkin beyninin ağırlığının %90'ına ulaşır. Kalbin dakikadaki atış sayısı yetmiş ile yüz arasındadır. Yedi yaşında görme keskinliği yetişkine yakındır. Duyma kabiliyeti olgunlaşmaktadır. Kelimeler arasındaki küçük ses farklılıklarını ayırt edebilir. Bu okumayı öğrenmede gerekli bir beceridir. Reaksiyonlara zamanında cevap verir (Fırlatılan topu yakalama gibi). Erkek çocukları hız ve güç gerektiren etkinliklerde başarılı olurken, kız çocukları uysallık ve ritim gerektiren etkinliklerde daha başarılı olmaktadır (Akt. Yılmaz, 2003).

İlköğretimin ilk yıllarında küçük ve büyük kaslar birçok etkinliği yapabilmek için gerekli olgunluğa ulaşmıştır. Ancak, küçük ve büyük kas becerilerinin gelişimi için, öğrenmeye ihtiyaç vardır. Bu nedenle ana-baba ve öğretmenler, çocukların gerek küçük kas becerilerinin gelişimlerine, gerekse büyük kas gelişimlerine yardım edecek öğretme-öğrenme etkinlikleri düzenlemelidirler (Senemoğlu, 2005).

Genellikle her ülkede ilköğretime başlamak için belirli bir kronolojik yaş kabul edilir. Ancak okula yeni başlayan bir çocuğun belirli bir yaşa erişmiş olması yeterli değildir. Çocukta bulunması gereken en önemli niteliklerden biri, çocuğun sağlıklı ve normal bir bedensel gelişime sahip olmasıdır. Çocuk okula başladığında yaşlarının boy ve kilosuna yakın bir düzeye ulaşmamışsa, bu durum onun için bir takım sorunlar ortaya çıkarır. Aynı şekilde görme, işitme açısından da çocuğun sağlıklı olması gereklidir. Aksi halde, iyi göremediği, iyi işitemediği için öğretmenin talimatını iyice anlamayan çocuk, başarısızlığı erken tatmış olacaktır. Okumaya geçişte, yönlerin doğru tayin edilmesinin ve seslerin ayrıştırılmasının da rolü önemlidir. Seslerin doğru ayrıştırılmaması yanlış anlamaya, yönlerin doğru tayin edilmemesi de yazmada karışıklığa neden olabilir (Oktay ve Unutkan, 2005).

2.1.2.2 Zihinsel Hazırbulunuşluk

Piaget'e göre gelişim, ilk bilgiden daha ileri bilgiye yükselmektir (Günçe, 1973:31).

Piaget'e göre çocukta zihinsel gelişim dört döneme ayrılarak incelenmektedir. Bunlar;

1. Duyusal-Devinimsel Dönem
2. İşlem öncesi Dönem
3. Somut İşlemler Dönemi
4. Soyut İşlemler Dönemi (Günçe, 1973:38).

Birinci sınıfa başlayan bir öğrencinin ait olduğu dönem için, işlem öncesi dönemin bitip somut işlemler döneminin başladığı dönem denilebilir. Ancak daha çok somut işlemler dönemi denebilir. Çünkü, bir çocuk Piaget'e göre, yedi ile on bir yaşları arasında somut işlemler dönemine geçebilmektedir.

Bu kurama göre zihinsel yapılar hazır değilse özümleme yapılamaz, çocuk uyum sağlayamaz ve gerçekleştirilen öğrenme de kalıcı olmaz, çabuk unutulur, genelleştirme olmaz. Bundan dolayı kalıcı bir öğrenme için zihinsel yapıların tamamlanmış olması gerekmektedir. Zihinsel yapıların dikkate alınmadığı bir okulda öğrenme kalıcılığını kaybedecektir (Senemoğlu, 2002:59). Piaget bilişsel gelişimde ilerleme olabilmesi için organizmanın biyolojik olgunluğa erişmesi ve çevresiyle etkileşimleri sonucu yaşantı kazanması gerektiğini savunmuştur. Bilişsel gelişim, olgunlaşma ve yaşantı kazanma arasındaki sürekli etkileşimin bir ürünüdür (Akt. Senemoğlu, 2005).

İnsanın öğrenmeyi gerçekleştirebilmesi için belli bir düzeyde olgunlaşmış olması gerekir. Olgunlaşma ise biri yaş diğeri zekâ olmak üzere iki türdür (Demirel ve Kaya, 2001).

Yaşlarının ve zihin gelişmelerinin gereği ilköğretim 1. sınıf öğrencileri genellikle ana sınıfındaki öğrencilere göre kavramların doğru olarak algılanmasında daha başarılı olacaktır. Ancak gerekli kavramsal zemin verildiği takdirde anasınıflı öğrencilerinin okulda alacağı biçimsel öğrenim için yeterli temeller atılabilir veya kuvvetlendirilebilir (Arnold, 1995).

Çocuktaki öğrenme yeteneğini etkileyen bir başka önemli özellikte zekâdır. Zekâ, çocuğun anne-babadan almış olduğu önemli kalıtsal özelliklerden biridir. Ancak bu kalıtsal özellik daha iyi geliştirilmek için uygun koşullar ister. Bu konudaki çeşitli araştırma bulgularını gözden geçiren Downing ve Thackray (1972), değişik zamanlarda farklı öğrenme yöntemleri ile yapılan araştırma sonuçlarını derledikleri "Reading Readiness" adlı yapıtlarında özetle; okuma olgunluğu ve zekâ arasındaki ilişkinin, kullanılan yönteme, dilin ve alfabenin özelliklerine göre değişiklik göstermekle birlikte,

çocukların zekâ düzeyleri ile okuma başarısını gösteren puanlar arasında yüksek bir bağlantı olduğunu bulmuşlardır (Akt. Oktay ve Unutkan, 2005).

Gaag'a göre, sıfır-beş yaşa yatırım yapmanın hemen görülen faydaları olduğunu savunur. Psikososyal uyum, yeterli ve dengeli beslenme, sağlıklı bakım ve ebeveyn eğitimi ile çocukların daha yüksek IQ, pratik akıl yürütme, göz ve el koordinasyonu, duyma ve konuşma, okumaya hazır olma gibi zihinsel aktiviteleri daha etkili kazandıkları görülmektedir (Gaag, 2006).

2.1.2.3 Duygusal Hazırbulunuşluk

Bu boyut çocuğun kendisini nasıl gördüğünü, başkalarının duygularını anlama yeteneğini ve kendi duygularını yorumlayıp ifade edebilme yeteneğini içerir(Halle,Zaslow, Zaff &Calkins,2000).

Normal olarak her çocuğun iletişim gücü arttıkça, çevreyle iletişimi de artar ve annesine bağımlılığı azalır. Ama, çocukta güven duygusu gelişmemişse, 5-6 yaşına geldiği halde annesine bağımlılığı devam eder. Çocuğun, okula sevecek gitmesi ve orada çalışmalarından zevk alması, annesine olan bağımlılığının azalmasına ve kendine güven duygusunun geliştirilmesine bağlıdır (Alıcıgüzel, 1998:67).

Duygusal gelişim; çocuğun duygularının farkında olması, kendini tanıması, yeterliliklerini ve yetersizliklerini bilmesi, hangi durumda nasıl davranacağını bilerek duyguları üzerinde denetiminin artması, böylelikle iç dünyasında yaşadıkları ile çevrenin beklentileri arasında denge kurabilmesini ifade etmektedir. Çocuk, duygusal gelişim sürecinde olumlu ve olumsuz duyguları doğal bir şekilde yaşar. Ancak olumsuz duyguların yaşanma sıklığı, yoğunluğu, şekli çok önemlidir. Bu da büyük ölçüde çocuğun çevresindeki kişilerin tutum ve davranışlarına bağlıdır. Olumsuz duyguların yaşanmasında bu anlamda da sorun varsa çocuğun çevresiyle uyumunu bozabileceğinden, bu durum beraberinde uyum ve davranış problemlerini de getirebilir. Bu nedenle, çocuğa, olumsuz duyguları yaşarken nasıl davranılması gerektiği konusunda önemle durulması gerekmektedir (Kandır, 2003).

Duygusal olarak dengeli olmayan, aşırı derecede hassas ve anneye bağımlı, anneden ayrılmakta zorluk çeken çocukların okuldaki öğrenme faaliyetlerine katılmaları çok güçtür. Anneden ayrılmaları diğer çocuklardan daha uzun süren bu çocuklar, sonunda bunu başardıkları zaman da, artık sınıf arkadaşları öğrenme sürecinin büyük bölümünü aşmış olurlar. Bu kez de onlardan geri kalmış olmak yüzünden kırıklığa uğrarlar. Araştırmacılar, çocuğun duygusal olarak kararlı ve dengeli olmamasının mı okumayı öğrenmeye engel olduğunu, yoksa öğrenemediği için mi duygusal sorunların (isteksizlik, ilgisizlik, ağlama, aşırı saldırganlık veya hareketsizlik, kardeşleri, arkadaşları, öğretmenleri ile iletişim kuramama, kendi hayal dünyasında kapalı kalma v.b.) ortaya çıktığını belirlemekte güçlüğü uğramaktadırlar. Ancak kesin olan nokta şudur ki, duygusal sorunlarla, öğrenmede başarısızlık her zaman birlikte görülmektedir. Duygusal olarak sağlıklı olmanın en belirgin işareti çocuğun insanlarla (yaşlıları ve yetişkinler) rahatça iletişim kurması ve öğrenme konusunda gösterdiği istektir (Oktay, 2000:278-281).

Beden, zekâ ve duyu organlarının gelişmesi açısından normal gelişim gösteren bir çocuk, öğrenme konusunda istekli değilse, onun iç dünyasında yolunda gitmeyen bir şeylerin bulunduğu kesindir. Önce bunun bulunup ortaya çıkarılması ve giderilmeye çalışılması zorunludur (Oktay, 1982).

İlköğretime başlamak, çocuğun yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. İlköğretim evden ilk defa ayrılan çocuğun, günün büyük bir bölümünü yeni arkadaş ve yeni yetişkinlerle geçirdiği evden farklı bir ortamdır. Çocuk ilk kez programlı öğretimin gerektirdiği etkinliklere katılmak, belirli bir disiplin planı dahilinde kurallara uymak, öğretmenin talimatını yerine getirmek ve daha da önemlisi okuma-yazma, aritmetik v.b. konuları öğrenmek ile karşı karşıyadır. Anaokulu ve hazırlık sınıflarının görevi çoğu kez yanlış anlaşıldığı gibi çocuğa ilköğretime başlamadan, erken yaşta okuma yazma öğretmek değil, gerçekten onun ilköğretimde başarılı olabilmesi için gerekli davranışları, okuma yazma öğrenmesine yardımcı olacak kavramları ve becerileri kazandırmak olmalıdır. Böyle bir hazırlık dönemiyle ilköğretime gelen çocuk güler yüzlü, tüm çocuklarını eşit derecede seven ve hepsini tanıma çabası içinde olan bir öğretmenin sınıfında kuşkusuz büyük bir gelişme fırsatı bulacaktır (Oktay ve Unutkan, 2005).

2.1.2.4 Sosyal Ve Çevresel Hazırbulunuşluk

Dengeli, duygusal ve sosyal etkileşimin güçlü olduğu aile ortamında, yeterli güven, sevgi ve sevecenlik içinde büyüyen çocuklar gelişimleri için gerekli deneyimleri kazanabilmektedirler. Aile üyeleri ile olan ilişkiler, çocuğun diğer bireylere, nesnelere ve tüm yaşama karşı aldığı tavırların, benimsediği tutum ve davranışların temellerini oluşturmaktadır. Aile içindeki başarılı ilişkiler mutlu, arkadaş canlısı, yapıcı bireylerin oluşumunu sağlamaktadır (Yazıcı, 2001:405-414).

Sosyal gelişim, çocuğun içinde yaşadığı topluma uyum sağlama süreci olarak tanımlanabilir. İnsan toplumsal bir varlıktır ve çevresiyle sürekli bir etkileşim içindedir. Çocuk doğumundan itibaren aileyle yaşamaya başlar. Bu, onun ilk sosyal çevresidir. İnsanlarla nasıl ilişki kuracağını ilk deneyimlerini ailesi ile yaşar. Daha sonra, aile içinde başlayan sosyal etkileşim, diğer yetişkinlerle ve arkadaş ilişkileri ile sürer (Kandır, 2003).

Katz, çocukların ilköğretime hazırlık konusunda sosyal hazır olma ve entelektüel hazır olma konusunun öğretmenler ve aileler tarafından üstünde durulması gereken bir konu olduğunu belirtmektedir. Özellikle çocukların evden ve alıştıkları çevreden uzakta yeni bir grupta bulunma yönündeki pozitif deneyimlerinin, aileleri dışındaki yetişkinlerin otoritesini kabul etme yönündeki olumlu deneyimlerinin, yaşlılarıyla ilk defa zaman geçirmek gibi sosyal olgunluk bakımından önemli beceriler ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, çocuklar okulda karşılaştıkları yaşlıları ve yetişkinler ile sınıf içi entelektüel olayların (dil kullanabilme, sınıf içi tartışmalar, fikir belirtme v.b.) entelektüel hazırlık olarak da üstünde durulması gerekmektedir (Katz, 1991).

Aile ortamı ve sosyal çevre; hem zekâ gelişmesinde, hem de zekâ gelişmesinden etkilenen öğrenme yeteneğinin gelişmesinde, dolayısıyla çocuğun gelişmesinde önemli rol oynar. Toplumsal çevre koşullarının da çocuğun gelişmesinde önemli rolü olduğunu vurgulayan ve özellikle yaşamın ilk yıllarında içinde yaşadığı aile ve yakın çevrenin sağladığı olanakların çocuğun duygusal, toplumsal ve zihinsel gelişimindeki rolüne değinen görüşler giderek daha çok ön plana çıkmaktadır (Oktay ve Unutkan, 2005).

Aile ortamı ve sosyal çevre, zekâ gelişiminde ve zekâ gelişiminden etkilenen öğrenme yeteneğinin gelişiminde, dolayısıyla okula hazır olmada son derece önemli rol oynar. Toplumsal çevre koşullarının da çocuğun gelişmesinde önemli rolü olduğunu vurgulayan, özellikle yaşamın ilk yıllarında içinde yaşadığı aile ve yakın çevrenin sağladığı olanakların çocukların duygusal, toplumsal ve zihinsel gelişimindeki rolüne değinen görüşler giderek daha ön plana çıkmaktadır. Çocuk, yetişkinin rehberliği yoksa, deneyimlerinin önemli yönlerini özümlemekte ve dilin içeriğini ve yapısını geliştirmekte güçlük çeker. Bu nedenle ev çevresi, çocuğun yaşamının ilk beş yılında önemli bir temel eğitim kurumudur. Bu kurum, çocuğa sağladığı olanaklar ve kazandırdığı deneyimlerle onu evden sonra ikinci en önemli eğitim kurumu olan okul hakkında aydınlatmada da tek sorumlu durumundadır.

Ev çevresi denildiğinde üzerinde durulan noktalar şunlardır :

1. Ekonomik koşullar (ailenin geliri, evde yaşayan kişi sayısı, evin tipi, yeterli ve düzenli beslenme vb.),
2. Oyun ve çeşitli sosyal deneyimler için mekân ve imkânlar,
3. Evdeki konuşma ortamı (çocukların konuşmasını etkileyen anne-baba konuşmasının cinsi, konuşma modeli vb.),
4. Okuma-yazmaya karşı tutum (evde çeşitli kitapların bulunup bulunmaması, evdeki okuma miktarı vb.),
5. Çocuğun güven ve kişilik gelişimini etkileyen, özellikle anne-baba ilişkileri bakımından, aile yaşamının nitelikleridir.

Okul öncesi yıllarda çocuğun başından geçenleri kesin olarak tespit etmek zor olsa da, bu ilk deneyimlerin çocuğun hayatında sürekli etkileri olduğunu söylemek mümkündür (Oktay, 2000:274-278).

Yedi yaş çocuğunda psikososyal açıdan, yeni bir eğitim-öğretime başlamanın verdiği heyecan, endişe ve yer yer korku hissedilmektedir. Çocuk bu devrede psikolojik

olarak yedi yıllık yaşamını bırakarak hiç tanımadığı, kuralları olan bir ortama katılmanın endişesini duyar. Fakat çocuğun 4-5 yaşından sonra bir kreşe ya da ana sınıfına devam etmesi onun ilköğretimde yaşayacağı bocalama ve alışma süresini aza indirir. Çocukların ilköğretimden önce bir öğretim programını tamamlamış olmaları onların ilköğretime daha kolay adapte olmalarını sağlar. Duygusal-sosyal gelişimlerini tamamlamış olmalarının verdiği bir rahatlık hissederler.

Okul öncesi eğitim olanaklarından yararlanmadan okula gelen çocuklar için bir hazırlık çalışması yapmak gereklidir. Bu hazırlık çalışmasının niteliğini ve süresini öğrencilerin hazır bulunuşluk (okul olgunluk) düzeyi belirlemektedir. İlkokuma yazmaya hazırlık çalışmalarının süresi okul olgunluğu düzeyine göre bir haftadan, altı haftaya kadar değişebilmektedir. Bir şeyi öğrenmeye hazır olmayan çocuğa, onu öğretmeye kalkmak sadece verimsiz olmakla kalmaz aynı zamanda çocukta başarısızlığa, hayal kırıklığına ve aşağılık duygusunun oluşmasına yol açar. Böyle bir olumsuzluk yaşayan çocuk yeteri kadar olgunlaştığı zaman bile kendi yaşındaki çocukların başardığı işleri yapmaya cesaret edemez. Çocukta gelişen aşağılık duygusu, onun yaratıcılığını ve fikri ilgilerini baltalar. İyi bir öğretmen, çocuğa bir şey öğretmeye geçmeden önce, onun bunu öğrenmeye hazır olup olmadığını yoklamalıdır. İlkokuma yazma öğretimine başlamadan önce çocukta bazı niteliklerin geliştirilmesine çalışmalıdır (Bilir, 2005)

Dil, belli başlı öğrenme yollarından biri olduğundan hem sözlü hem de yazılı olarak büyük önem taşımaktadır. Etkin bir şekilde dinleyebilen ve konuşabilen çocuk başkalarıyla ilişkilerinde başarılı olduğu gibi etkin öğrenme stratejileri geliştirmekte ve okuma yazma becerisi kazanmakta da öne çıkmaktadır. Yaşına uygun dil becerileri geliştirmeyen çocuklar ise sosyal uyumsuzluk, okuma zorluğu yaşamakta ve okulda çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedir. Çocukların 4-5 yaşlarında dil gelişimini kabaca kazanmış olduklarını söyleyebiliriz. Ancak anaokullarına gelen çocukların bazılarında hem ifade, hem de dinleme/anlama aşamasında gerilik görülmektedir. Zira aile içindeki iletişim düzeyi okul ortamının gerektirdiği iletişim düzeyinden farklı olabilir. Bu durum ailede ana-baba tutumlarından, kardeş sayılarından, ana-babanın çalışıyor olmasından, sosyoekonomik ve kültürel etkilerden kaynaklanabilir. Bu yetersiz dil gelişim düzeyi çocuğun ilerideki okul başarısını da etkileyecek ve sorunlar yaratabilecektir (Sevinç, 2005).

2.2. Okula Hazır Oluşu Belirleme

Genellikle her ülkede ilköğretime başlamak için belirli bir kronolojik yaş kabul edilir. Ancak okula yeni başlayan bir çocuğun belirli bir yaşa erişmiş olması yeterli değildir. Çocukta bulunması gereken en önemli niteliklerden biri, çocuğun sağlıklı ve normal bir beden gelişimine sahip olmasıdır. Aynı şekilde görme, işitme açısından da çocuğun tam olarak sağlıklı olması gerekmektedir. Aksi halde, iyi göremediği, iyi işitemediği için öğretmenin talimatını iyice anlamayan çocuk, başarısızlığı erken tatmış olacaktır (Oktay, 2000).

Çocuğun beden sağlığı yerinde, el, ayak ve göz hareketleri uyumlu zekâsı yeterli ve herhangi bir duygusal sorunu yoksa, istendiği, sevildiği duygusuna sahipse öğrenmek için istekli, insanlarla rahatça ilişki kurabiliyorsa çevrede sağlanacak olanaklarla okula gitmeye ve okumaya hazır bir duruma rahatlıkla gelebilir. Son yıllarda anne-babaların çocuklarını erken okula göndermek konusunda giderek artan istekleri vardır. Kanımızca tüm saydığımız özellikler bir çocukta varsa çocuğun birkaç ay erken okula gitmesinin büyük bir sakıncası olmayabilir. Ancak bu konuda son derece dikkatli olunması ve yanlış olarak verilecek bir kararın çocukta yaratacağı başarısızlık duygusunun izlerini onun hayatı boyunca taşıyacağını da akıldan çıkarmamak gerekir. Yeterince hazır olmadan okula gönderilen çocuklar çok kere, ilk yılda önemli bir sorunla karşılaşmayabilirler, ama daha sonraki yıllarda çocuk okula ve okumaya karşı birtakım olumsuz tavırlar geliştirebilir (Oktay, 1982).

Okul olgunluğu bir çocuğun tüm gelişim alanlarının desteklenmesi ile oluşur. Bu süreci destekleyecek ortam önce aile sonra iyi bir okulöncesi sistemidir. Çocuğun okula hazır oluşu gelişimindeki bu kritik dönemin başarılı olarak atlatılması ve bilinçli yönlendirmeye olmalıdır. Aile çocuğunun olgunluğunun farkında olmalı, çocuk okulöncesi eğitim kurumuna devam ediyorsa öğretmeni bu durumun farkında olmalı, gerekiyorsa da alan uzmanlarına danışılarak çocuğun okula hazır olup olmadığına karar verilmelidir (Ülkü, 2007).

2.3. Dünya’da Okula Hazır Oluş ve Okula Başlama

Tablo 2.3.1: Avrupa Birliğine Üye Ülkelerde ve Türkiyede Zorunlu Eğitim

Ülke	Yaş Kümesi	Süresi	Okullaşma Oranı
Danimarka	7-16	9	99
Belçika	6-18	12	93
Fransa	6-16	10	97
Almanya	6-18	12	82
Yunanistan	6-15	9	99
İrlanda	6-15	9	89
İtalya	6-14	8	96
Lüksemburg	4-15	11	—
Hollanda	5-17	12	100
Portekiz	6-15	9	100
İspanya	6-16	10	100
İngiltere	5-16	11	96
TÜRKİYE	6-14	8	—

(Gültekin, M. 1998)

Bugün, dünya ülkelerinde okula başlama yaşı ve özellikleri değişiklik göstermektedir. Almanya’da zorunlu okula başlama yaşı 6’dır. Bu yaştan önceki eğitimde gönüllülük esastır. Değişik kurum çeşitleriyle, çocuğun toplumun sorumlu bir üyesi olarak gelişmesine yardım etme amaçlanmaktadır. Alman anaokulları, ailenin sunduğu eğitim ve yetiştirme çabasını tamamlamayı da amaçlar, hem bilgi edinmeyi hem de duygusal gelişmeyi de vurgular. Okul öncesi eğitim kurumları, 3-5 yaş arasındaki çocuklara içinde buldukları yaş ve ihtiyaçlara uygun anaokullarının eğitsel, sosyal görevlerine bağlı olarak hizmet sunulmasını, özellikle bütün 5 yaş çocuklarına ilköğretime geçişlerini

kolaylaştıracak pedagojik teşviklerin aile, okul ve sosyal kurumlarla işbirliğinin, anaokullarının bütün çocuklara hizmet götürebilmesi için bölgesel, çocukların oturdukları mahallere yakın ihtiyaca yönelik anaokullarının yeterli miktarda sağlanmasını hedeflemektedir (Dere ve Poyraz, 2001).

Okul öncesi gelişiminde Fransa’ da çok hızlı bir süreç yaşanmıştır. 2-5 yaş arasındaki okullaşma oranı giderek artmıştır. Fransa okul öncesi eğitim en uzun süre verildiği ve okullaşma oranının en üst düzeyde olduğu ülkelerden birisidir. Bu nedenle de eğitim sektörü ülkede önemli bir yer teşkil etmektedir. Okul öncesi eğitimin bu denli gelişmesinde ailelerin talepleri, kadının çalışma hayatında artan oranı, sendikal hareketler, çocuğun gelişimine ve eğitimine yönelik yaklaşımlardaki değişiklikler etkili olmuştur (Kartal, 2005:218-219).

Belçika’da zorunlu okula başlama yaşı 6’dır. Anaokullarının çoğu ilköğretime bağlı olarak çalışmakla birlikte buralarda gerçek anlamda öğretim yapılmamaktadır (Dere ve Poyraz, 2001).

İngiltere’de zorunlu okula başlama yaşı 5’dir. Okulöncesi eğitim kurumları ilköğretime bağlı olarak bütüncül eğitim yaklaşımı benimsenmiştir(Oktay 1999; Dere ve Poyraz, 2001). Amerika Birleşik Devletleri’nde ise her eyalet kendi eğitim sistemini oluşturduğu için yönlendirme ile ilköğretime başlanmaktadır (Dere ve Poyraz, 2001). Japonya’da okulöncesi eğitim çok yönlü olarak devam eder. Amaç çocukları ilköğretime hazırlamaktır. Geleneksel okula başlama yaşı 6’dır. Okul japonların hayatında büyük öneme sahip bir yapıdır (Dere ve Poyraz, 2001).

Okula giden bütün bireylerin bütün yaşamları boyunca, akıllarından çıkaramadıkları en önemli anlarından bazıları okulda geçen ilk yıllardır. Belli bir yaştan önce (okula başlamadan önce) çocuk, “sadece oyun oynayan” bir varlık olarak değerlendirilmektedir. Okula başlama yaşı birçok ülkede farklılık göstermektedir. Buna örnek olarak Avustralya’ da çocuklar tecrübeleri dikkate alınmaksızın olgun görünüşleri ve genetik yapılarından dolayı 5 hatta 4 yaşında okula başlamaya hazır sayılmaktadırlar.

Bununla birlikte bazı batı ülkelerinde okula başlama yaşı 5' tir. Almanya ' da 6, Hollanda ve Fillandiya' da 7 yaş olarak belirlenmiştir (School Readiness, 2003).

2.4. Okul Olgunluğunun Değerlendirilmesi ve Değerlendirme Yaklaşımları

Öğrenci başarısında etkili olan çok sayıda faktörün olduğu bilinmektedir. Bunlardan bazıları, öğrencinin zihinsel kapasitesi, bilişsel ve duyuşsal özellikleri, öğretim hizmetinin niteliği, öğrencinin sosyo-ekonomik durumu, öğretmen niteliği, sınıf ya da okul koşulları olarak sıralanabilir (Jersild, 1983; Whiting, 1995; Bloom, 1979; Can, 1992).

Hazırbulunuşluk düzeyinin tespiti ile başlanan eğitimin başarıya ulaşip ulaşmadığının belirlenmesi, ölçme değerlendirme faaliyetleri ile mümkündür. Aynı zamanda bireylerin hazır oluş düzeylerinin belirlenmesi için ölçme ve değerlendirmeye ihtiyaç vardır. Eğitimin bir davranış değiştirme süreci olduğu için, bu sürecin başı ve sonu arasındaki farkın niceliksel ve niteliksel olarak ölçülebilmesi gerekir. Bu gereklilik öğretme işinin nerden başlanacağıının bilinmesi zorunluluğunu doğurur(Fidan, 1996:195).

2.4.1. İdealist/Doğal Yaklaşım

Gelişim tahmin edilebilir aşamalar içinde gerçekleşmektedir. Değerlendirme çocuğun bu aşamalardan geçiş süreci değerlendirilerek yapılabilir. Bu yaklaşım takvim yaşının ölçüt olarak alınmasına teorik temel sağlamıştır.

Bu yaklaşımın ölçme araçları;

Geseli Öğrenime Hazır Oluşluluk Testi:

- Sık kullanılan bir testtir
- Bu test APA'nın normal, güvenilirlik ve geçerlilik standartlarına uymadığı konusunda eleştiriler almaktadır.
- Yanlış sınıflandırma yaptığı incelemelerde belirtilmiştir (Ardıç, 2006)

2.4.2. Ampirik/Çevreci Yaklaşım

Hazır oluşluk çocuğun dışındaki koşullara bağlıdır. Bu koşullar ampirik olarak değerlendirilebilir beceri, davranış ve bireysel özelliklerden oluşur.

Bu beceri, davranış ve bireysel özellikler çocuğun okul başarısında temel belirleyicilerdir.

Bu yaklaşımın ölçme araçları:

- Lova Temel Beceriler Testi: Kelime analizi, kelime bilgisi, dil, dinleme, matematik
- Ayrıntılı Temel Beceriler: Ses tanıma, kelime bilgisi, görsel tanıma, kavrama, matematik
- California Başarı Testi: Kelime analizi, kelime bilgisi, kavrama, ifade edici dil, matematik
- Stanford Erken Okul Başarı Testi: Ses tanıma, kelimeler, okuma, harfler, matematik, çevre, dinleme (Ardıç, 2006).

2.4.3. Sosyal Yapılandırmacı Yaklaşım

Hazır oluşluluk kavramı; duruma özel, yerel olarak üretilen ve son derece göreceli bir kavramdır. Hazır oluşluluk; yerel değerler, toplumsal gereklilikler, yerel eğitim politikaları, toplumsal norm ve beklentiler ışığında yerel olarak tanımlanabilir.

Toplumsal değerlendirme stratejisi :

- Hazır oluşluluk amaçlarına uygun olarak bütün boyuttan değerlendirme,
- Anaokuluna girecek bireylerin kollektif statülerine odaklanma,
- İlk olarak mevcut olan araçlara güven çoklu değerlendirme yollarını işe koşma,
- Değerlendirmede çoklu yaklaşımları kullanma,

- Yerel koşullara uyum gösterme,
- Kültürel ve etnik/ırksal grup çeşitliliğine uygun olma,
- Hazır oluşluluğun boyutlarının olumlu ve olumsuz belirtilerini dengeleme,
- Uygulama için hazır olma (Ardıç, 2006).

2.4.4. Etkileşimci Yaklaşım

Değerlendirmede iki kritik koşul;

- Öğrenci ile öğretmen arasında etkileşimin gerçekleşmesi için fırsatların güçlendirilmesi

- Etkileşimin zamanla ortaya çıkmasıdır

Müfredat içinde performans değerlendirmesi; öğrenme ve gelişimin, zaman ve sınıf arkadaşları ile materyaller ve diğer insanlarla etkileşim içinde değerlendirilmesidir.

Performans değerlendirmesi için bize yardımcı olacak ölçütler :

- Değerlendirme bütünleştirici olmalıdır. Farklı beceri ve davranışları kapsamalı ve bunları öğretimin gerçekleştiği içerik içinde değerlendirmelidir

- En yüksek beceri düzeyini vurgulamalıdır (Ardıç, 2006).

2.2.1. İlgili Araştırmalar

Demir (1998), Öğrenime hazır oluşluğun ilkokulda Türkçe ve matematik derslerindeki başarı ile ilişkisi üzerine bir araştırma adı altında bir çalışma yapmış ve bu çalışma sonunda şehir ve köy okullarındaki öğrencilerin hazır oluş düzeyleri arasında şehir okullarında okuyan birinci sınıf öğrencileri lehine anlamlı farklar olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Aynı çalışmada hazır oluş düzeyleri yüksek olan öğrencilerin ders başarılarının yüksek, hazır oluş düzeyleri düşük olan öğrencilerin ders başarılarının düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Ekinci (2001), okulöncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin başarısı üzerine etkisini araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre ise, ilköğretim birinci sınıflardaki okulöncesi eğitim almış çocuklar, okulöncesi eğitim almamış olan çocuklardan, zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel gelişim, beceriler ve sağlık yönlerinden farklıdır. Bu farklılıklar okulöncesi eğitim almış olan çocukların lehinedir. Ayrıca, bu farklılıklar okul başarısını da büyük ölçüde etkilemektedir. Okulöncesi eğitim alan çocuklar, almayan çocuklara göre ders başarıları da daha yüksek çıkmıştır.

Özbek 2003’de, okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden ve etmeyen çocukları ilköğretim birinci sınıfta sosyal gelişim açısından öğretmen görüşüne dayalı olarak karşılaştırmıştır. Öğretmenlerin görüşleri, okulöncesi eğitim alan öğrenciler ile almayan öğrenciler arasında sosyal gelişim açısından fark olduğunu ve bu farklılığın okulöncesi eğitim alanlar lehine olduğu yönündedir. Öğretmenler, sosyal gelişim açısından okulöncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerle de sorunlar yaşadıklarını; ancak okulöncesi eğitim almayanlarla daha fazla sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir (Özbek, 2003).

Balat Uyanık (2003), Altı yaş grubu korunmaya muhtaç ve ailesinin yanında kalan çocukların okula hazır bulunuşluk ile ilgili temel kavram bilgilerinin incelenmesi adlı çalışmada, örneklem olarak İstanbul ili Kadıköy ilçesine bağlı özel ve resmi okullardan random yöntemi ile seçilen 11 farklı okula devam eden 462 çocuk ile İstanbul Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Müdürlüğü’ne bağlı 4 farklı kurumda bulunan 51 çocuk olmak üzere toplam 513 çocuk ile çalışmıştır. Çocukların okula hazır bulunuşluk ile ilgili temel kavram bilgi düzeyleri; kurumda ve aile yanında kalma, cinsiyet, sosyoekonomik düzey, okulöncesi eğitimden yararlanma, anne ve baba eğitim düzeyleri gibi değişkenlere göre değerlendirilmiş ve parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Boehm Temel Kavramlar Testinin (Boehm-3) güvenilir ve geçerli bir test olduğu bulunmuştur. Kurumda ve aile yanında kalma, anne-baba eğitim düzeyi, çocuğun okulöncesi eğitimden yararlanma durumu ve farklı sosyo-ekonomik düzeyde bulunan çocukların okula hazır bulunuşlukla ilgili kavram puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Örneklemi oluşturan çocukların %25.3’ünün okula hazır bulunuşluk ve okul

başarısı ile ilgili becerilerde öğrenme gücünü açısından risk altında olduğu bulunmuştur (Balat Uyanık, 2003).

McBryde, Ziviani ve Cuskelly 2004'te yaptığı, "Okul olgunluğu ve bu kararı verirken etkileyen faktörler" adlı araştırmada ilköğretime hazırlık aşamasında ailenin ve okulöncesi öğretmenlerinin çok büyük etkisi olup olmadığı ve bu aşamadaki kararların bu kişiler tarafından nasıl verildiği araştırılmıştır. Bu çalışmada ev ve gelişimsel çevresi göz önünde bulundurulmuş 215 okulöncesi çocuk (ortalama 62.2 ay) baz alınmıştır. Anne baba ve öğretmenler her çocuk için davranış, mizaç ve istek ile ilgili okul olgunluğu anketini cevaplamışlardır ve algıları ayrı ayrı analiz edilmiştir. Sonuçlar, kronolojik adapte edilebilirliğin, iyi geliştirilen sosyal becerilerin ve yeteneğin tamamlanmasının önemli olduğunu ortaya koyduğu gibi öğretmenlere paralel ebeveynlerinde, çocukların okul olgunluklarını etkilediği ve okula başlama konusunda söz sahibi oldukları da ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenler cinsiyet (kız çocukların erkek çocuklara göre okul algılarının daha hazır olduğunu) ve çekingenlik ve karakteristik mizacında varlığının okula başlamada etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, başka faktörlerin çocuğun okul olgunluğunu etkilediği ve ana babalarında öğretmenler kadar söz sahibi olduğunu ortaya koymuştur (McBryde, ve ark. , 2004).

Ülkü, (2007)'de ana sınıfı ve ilköğretim 1. sınıfa devam eden çocukların velileri ve öğretmenlerinin çocukların okul olgunluğu hakkındaki görüşlerinin incelenmesi çalışmasında, ailelerin ve öğretmenlerin görüşleri saptanmış, okul olgunluğu kavramından ne anlaşıldığı ve bu konu hakkında neler yapıldığının ortaya çıkarılmıştır. Araştırma sonucunda, velilerin ve öğretmenlerinin okul hazırbulunuşluğu ile ilgili davranışlara önem verme durumundaki düşüncelerinin değişip değişmediğine ilişkin 20 maddeye ki kare testi uygulanmıştır. Bu 20 davranışın bazılarında gruplar arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir ($P \leq 0.00$). Veliler ve öğretmenlerin okul olgunluğu ile ilgili davranışlardaki görüşlerinin değiştiğini görülmüştür. "Çocuğun çoğunlukla resim ya da yazılarında karalama yapması" ($P = 0.83$) maddesinde dört grubun verdiği cevaplar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Diğer maddelerin hepsinde farklılık bulunmuştur. Nitel verilerin sonuçlarına göre, velilerinin ilköğretime hazırlık aşamasında evde yaptıkları çalışmalar; boyama yapma-resim çizme, yazı yazmayı gösterme, ödev yapma, kavram kitaplarından

çalışmadır. Velilerinin, çocukların ilköğretime başlaması için sahip olmaları gereken özellikler hakkındaki görüşleri ise, öncelikle takvim yaşı olmak üzere fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal olgunluk olarak sıralanmıştır. Öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık aşamasında yaptıkları çalışmalar anasınıfı öğretmenlerinde okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları, 1. sınıf öğretmenlerinde ise, çocukları okula alıştırmayı planladıkları oryantasyon çalışmaları olmuştur. Öğretmenlerin okuma-yazma becerisinin, çocukların erkenden kazanıp kazanmamasına ilişkin görüşlerine göre; okulöncesi öğretmenlerinin yarısı bu duruma olumlu bakarken, ilköğretim 1. sınıf öğretmenleri kesin bir dille bu durumun olumsuz sonuçlar doğurabileceğini belirtmişlerdir. Anasınıfı öğretmenleri ilköğretime hazırlık aşamasında velilerin en çok kavram çalışması yapılmasını, ev ödevleri verilmesini ve yıl sonu gösterisi yapılması gibi beklentileri olduğunu belirtmişlerdir.

BÖLÜM III

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren ve örneklem, kullanılan ölçme araçları ve istatistiksel teknikler üzerinde durulacaktır.

YÖNTEM

3.1.Araştırma Modeli:

Bu araştırma tarama modellerinden tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişteki ya da günümüzdeki mevcut durum ve değişkenlerin olduğu gibi betimlendiği, değişkenler arası ilişkilerin açıklandığı araştırma yaklaşımlarıdır. Tarama modellerinde araştırma konusu olan olay, kişi veya nesne içinde bulunduğu koşul içerisinde olduğu gibi tanımlanır (Karasar, 2005).

Arseven (2001: 24)'e göre tarama tekniği, “Resmi bir kuruluşun, yani kamu kuruluşunun ve benzerlerinin belli bir zamanda olay ve olguları doğal koşullar altında gerçek durumunu saptamak üzere, toplum evreninden seçilen bir örneklemden elde edilen verilere dayalı yapılan bir araştırma biçimi olduğundan, bu çalışmada temel araştırma deseni olarak benimsenmiştir.

Ana sınıfı öğretim programının, 5-6 yaş grubu çocukların hazırbulunuşluk düzeylerine etkisinin belirlenmesi için öğretmenlere anket uygulanarak onların görüş ve düşüncelerine başvurulmuştur.

3.2Evren Ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, Afyonkarahisar ilinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi ilköğretim okullarında 2009–2010 eğitim öğretim yılında görev yapan öğretmenler oluşturmuştur. Çalışma evreninin büyük olması nedeniyle örneklem alma yoluna gidilmiştir. Elemanların dağınık ve birbirinden uzak gruplar oluşturduğu durumlarda kullanılan küme örnekleme yoluyla, rastlantısal yolla okullar belirlenmiştir (Arlı & Nazik, 2004). Böylece belirlenen okullardaki öğretmenlere hazırlanan anket uygulanmıştır. Sınıf

öğretmenlerine yapılmış olan toplam 200 anket değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özelliklerine göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 3.2.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri

Özellik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
• Kadın	104	52
• Erkek	96	48
Eğitim Durumunuz		
• Eğitim Enstitüsü	10	5
• Önlisans	15	7.5
• Lisans	165	82.5
• Lisansüstü	10	5
Mesleki Kıdem		
• 1–10	93	46.5
• 11–20	77	38.5
• 21–30	25	12.5
• 31 ve üzeri	5	2.5

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin %52’si kadın, %48’i erkektir. Öğretmenlerin %5’i eğitim enstitüsü, %7.5’i önlisans, %82.5’i lisans ve %5’i lisansüstü eğitim mezunudur. Kıdemlerine göre öğretmenlerin %46,5’i 1–10 yıl arası, %38.5’i 11–20 yıl arası, %6,12.5’i 21–30 yıl arası ve %2.5’i 31 ve üzeri yıl mesleki kıdeme sahip oldukları görülmektedir.

3.3Kullanılan Ölçme Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Kullanılan anket farklı kıdeme sahip, farklı imkânlara sahip okullarda görev yapan 1. sınıf öğretmenlerinin öğrencileri üzerindeki ana sınıfı öğretim programının etkilerine ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ankette yer alan maddelere “tamamen yeterli”, “yeterli”, “orta düzeyde yeterli”, “yeterli değil”, “hiç yeterli değil” şeklinde değişen beşli likert tipi dereceleme yapılmıştır.

Karasar (2005)’e göre veri toplama aracında, cevaplama istenen bakış açısını davet etmesi, kaynak kişi için cevaplama kolaylığı sağlaması ve araştırma için değerlendirme kolaylığı vermesi gibi yararları olduğundan yeterli sayıda kapalı uçlu sorular

kullanılmıştır. Literatür tarama çalışması ile elde edilen bilgilerle araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Aynı zamanda bu kuramsal çerçeve ile birlikte araştırmada kullanılacak veri toplama aracının belirlenmesi ve geliştirilmesine yönelik ilk çalışmalar yapılmıştır. Maddelerin alanı kapsayıp kapsamadığını belirlemek amacıyla uzman görüşleri alınmıştır. Maddelerin anlaşılır olup olmadığını; okuyucunun maddelerden anladığı ile araştırmacının sormak istediğinin örtüşüğünü anlamak amacıyla anket çoğaltılmadan önce bazı öğretmenlere okutulmuştur. Ankete son şekli verilmeden önce geçerlilik için bunlarda yoklanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Bunun için 1. sınıf öğretmenlerinden oluşan deneklere uygulanmak üzere araştırmacı tarafından anket formu hazırlanmıştır.

Öğretmenler için hazırlanan anket, 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde tanıtıcı bilgilerin olduğu sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde hazırbulunuşluk düzeylerine ilişkin 5 alandan oluşan sorular yer almaktadır. Üçüncü bölümü ise, öğretmenlerin ana sınıfını tamamlamış çocukların hazırbulunuşluk düzeylerine yönelik görüşlerinin alındığı açık uçlu tek bir soru oluşturmaktadır.

3.4.Verilerin Analizi

Verilerin analizinde ağırlıklı ortalama tekniğinden yararlanılmıştır. Ortaya çıkan ağırlıklı ortalama değerlerini yorumlamak için standart bir aralık kriteri geliştirilmiştir. Bu da aşağıdaki şekilde formüle edilmiştir.

$$a = \frac{\text{En Yüksek Puan-En Düşük Puan}}{\text{Grup sayısı}}$$

Bu çalışma için aralık katsayısı

$$a = \frac{5-1}{5}$$

$$a = 0,80$$

olarak bulunmuştur

Bu aralık katsayısına bağılı olarak aşağıdaki şekilde gruplandırma yapılmıştır.

1.00-1.80 Hiç yeterli değil

1.81-2.60 Yeterli değil

2.61-3.40 Orta düzeyde yeterli

3.41-4.20 Yeterli

4.21-5.00 Tamamen Yeterli

3.5.Verilerin Çözümlemesi

Veriler değerlendirilmeye tabi tutulmadan önce, gözden geçirilerek kurallara uygun olarak doldurulup doldurulmadığı kontrol edilmiş ve bütün anketlerin istenilen şekilde doldurulduğu tespit edilmiştir. Değerlendirme toplam 200 anket üzerinde yapılmıştır. Verilerin çözümülenmesinde, öğretmenlerin verdikleri cevapların puanlarını hesaplamak amacıyla ankette yer alan maddelere; “tamamen yeterli” için 5, “yeterli” için 4, “orta düzeyde yeterli” için 3, “yeterli değil” için 2, “hiç yeterli değil” için 1 puan verilmiştir. Verilerin çözümülenmesinde, frekans, aritmetik ortalama ve ağırlıklı aritmetik ortalama kullanılmıştır.

Çözümlemeler sonucunda elde edilen bulgular, 4.21–5.00 Tamamen Yeterli, 3.41-4.20 Yeterli, 2.61-3.40 Orta Düzeyde Yeterli, 1.81-2.60 Yeterli Değil, 1.00-1.80 Hiç Yeterli Değil aralıkları temel alınarak yorumlanmıştır.

Verilerin değerlendirilmesinde kullanılan; 5'den 1'e kadar olan dereceleme ölçeği, her aralıkta 0.80 puan olacak şekilde, beş eşit parçaya bölünerek her seçeneğe karşılık gelen puan aralıkları yukarıdaki şekildeki gibi belirlenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu araştırmada, İlköğretim 1.kademe 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeyine ana sınıfı öğretim programının etkilerinin neler olduğu incelenmiştir. Bu bölümde, bu alanların, öğretmen görüşlerine ait değerlendirmelerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Birinci Amaca İlişkin Bulgular (Ana Sınıfı Öğretim Programının 1. Sınıf Öğrencilerinin Psikomotor Gelişimi Alanındaki Hazırbulunuşluk Düzeylerinin İncelenmesi İle İlgili İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğretmenlerinin Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular)

Anasınıfı Öğretim Programı'nın, 1. sınıf öğrencilerinin psikomotor alanındaki davranışlarına etkisi incelenmektedir. Öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular Tablo IV.1' de gösterilmektedir.

Tablo IV. 1. Psikomotor gelişim ile ilgili davranışlar bakımından;

Psiko-motor gelişim ile ilgili davranışlar	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
1.Bedensel koordinasyon gerektiren belirli hareketleri yapar.	4,3012	,64639
2. Büyük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapar.	4,1627	,72450
3. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapar.	4,1145	,78942
4. Denge gerektiren belirli hareketleri yapar.	4,1386	,71271
TOPLAM ARİTMETİK ORTALAMA	16,710	
AĞIRLIKLIL ORTALAMA	4,1775	

Öğretmenlerin psikomotor alanındaki davranışların anasınıfı öğretim programını tamamlamış öğrencilerde ne düzeyde olduğuna dair ortalamalar incelendiğinde; Tablo IV.1’ de öğretmenlerin; “Bedensel koordinasyon gerektiren belirli hareketleri yapar.” davranışında “tamamen yeterli” (4,30), şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

Tablo IV.1’ de öğretmenlerin; “Büyük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapar.” davranışında “yeterli” (4,16), şeklinde; “Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapar.” davranışında “yeterli” (4,11), şeklinde; “Denge gerektiren belirli hareketleri yapar.” davranışında “yeterli” (4,14), şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

4.2. İkinci Amaca İlişkin Bulgular (Ana Sınıfı Öğretim Programının 1. Sınıf Öğrencilerinin Dil Gelişimi Alanındaki Hazırbulunuşluk Düzeylerinin İncelenmesi İle İlgili İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğretmenlerinin Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular)

Anasınıfı Öğretim Programı’nın, 1. sınıf öğrencilerinin dil alanındaki davranışlarına etkisi incelenmektedir. Öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular Tablo IV.2’ de gösterilmektedir.

Dil gelişimi ile ilgili davranışlar	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
1. Sesleri ayırt eder.	4,2470	,78189
2. Türkçeyi doğru kullanır.	4,0542	,90290
3. Kendini sözel olarak ifade eder.	4,1386	,80081
4. Dinlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.	4,1627	,74918
5. Sözcük dağarcığı gelişmiştir.	4,0602	1,00724
TOPLAM ARİTMETİK ORTALAMA	20,6627	
AĞIRLIKLIL ORTALAMA	4,1325	

Öğretmenlerin dil alanındaki davranışların anasınıfı öğretim programını tamamlamış öğrencilerde ne düzeyde olduğuna dair ortalamalar incelendiğinde; Tablo IV.2’ de öğretmenlerin; “Sesleri ayırt eder.” davranışında “tamamen yeterli” (4,25), şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

Tablo IV.2’ de öğretmenlerin; “Türkçeyi doğru kullanır.” davranışında “yeterli” (4,05), cevabı verdikleri görülmüştür. “Kendini sözel olarak ifade eder.” davranışında “yeterli” (4,14) cevabı verdikleri görülmüştür. “Dinlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.” davranışına “yeterli” (4,16), olarak cevap verilmiştir. “Sözcük dağarcığı gelişmiştir.” davranışında “yeterli” (4,06), şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların dil gelişimlerinde öğretmenlerin en yüksek derecede katıldıkları maddenin “Sesleri ayırt eder.” olması bu davranışın çocuklar tarafından en yüksek derecede sergilendiğini göstermektedir. Sonrasında sıra ile “Dinlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.”, “Kendini sözel olarak ifade eder.”, “Sözcük dağarcığı gelişmiştir.”, “Türkçeyi doğru kullanır.” davranışları gelmektedir. Çocuğun yapabileceği kolaylık derecesinden zorluğa doğru sıralandığı görülmektedir.

4.3. Üçüncü Amaca İlişkin Bulgular (Ana Sınıfı Öğretim Programının 1. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal-Duygusal Gelişim Alanındaki Hazırbulunuşluk Düzeylerinin İncelenmesi İle İlgili İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğretmenlerinin Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular)

Anasınıfı Öğretim Programı’nın, 1. sınıf öğrencilerinin sosyal-duygusal alandaki davranışlara etkisi incelenmektedir. Öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular Tablo IV.3’ de gösterilmektedir.

Sosyal-duygusal gelişim ile ilgili davranışlar	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
1. Kendini tanır.	4,2108	,77702
2. Duygularını fark eder.	4,1988	,78021
3. Kendi kendini güdüler.	3,6265	1,00557
4. Başkalarıyla ilişkilerini yönetir.	3,9759	,85954
5. Farklılıklara saygı gösterir.	3,7711	,95759
6. Toplumsal yaşamın nasıl sürdüğünü kavrar.	3,7590	,92887
7. Çevreyi estetik bakımdan düzenler.	3,8434	,99675
TOPLAM ARİTMETİK ORTALAMA	27,3855	
AĞIRLIKLIL ORTALAMA	3,9122	

Öğretmenlerin sosyal-duygusal alandaki davranışlarının anasınıfı öğretim programını tamamlamış öğrencilerde ne düzeyde olduğuna dair ortalamaları incelendiğinde; Tablo IV.3’ de öğretmenlerin; “Kendini tanır.” davranışında “tamamen yeterli” (4,21), şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

Tablo IV.3’ de öğretmenlerin; “Duygularını fark eder.” davranışına “yeterli” (4,20), şeklinde; “Kendi kendini güdüler.” davranışında “yeterli” (3,63), şeklinde; “Baskalarıyla ilişkilerini yönetir.” davranışında “yeterli” (3,98), şeklinde; “Farklılıklara saygı gösterir.” davranışında “yeterli” (3,77), şeklinde; “Toplumsal yaşamın nasıl

sürdüğünü kavrar.” davranışında “yeterli” (3,76), şeklinde; “Çevreyi estetik bakımdan düzenler.” davranışında “yeterli” (3,84), şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların sosyal-duygusal gelişimlerinde öğretmenlerin en yüksek derecede katıldıkları madde “Kendini tanıır.” olması bu davranışın çocuklar tarafından en yüksek derecede sergilendiğini göstermektedir. Sonrasında sıra ile; “Duygularını fark eder.” , “Başkalarıyla ilişkilerini yönetir.”, “Çevreyi estetik bakımdan düzenler.” , “Farklılıklara saygı gösterir.” , “Toplumsal yaşamın nasıl sürdüğünü kavrar.” “Kendi kendini güdüler.”davranışları gelmektedir. Sosyal-duygusal gelişim alanında en düşük derecede “Kendi kendini güdüler.”davranışı yer alır.

4.4. Dördüncü Amaca İlişkin Bulgular (Ana Sınıfı Öğretim Programının 1. Sınıf Öğrencilerinin Bilişsel Gelişim Alanındaki Hazırbulunuşluk Düzeylerinin İncelenmesi İle İlgili İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğretmenlerinin Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular)

Anasınıfı Öğretim Programı’nın, 1. sınıf öğrencilerinin bilişsel alandaki davranışlara etkisi incelenmektedir. Öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular Tablo IV.4’ de gösterilmektedir.

Bilişsel gelişim ile ilgili davranışlar	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
1. Dikkatini bir noktada toplar.	3,8494	,94463
2. Varlıkları çeşitli özelliklerine göre eşleştirir ve gruplar.	4,0964	,85443
3. Nesne, durum ya da olayları çeşitli özelliklerine göre sıralar.	4,0964	,81819

4.	Nesneleri sayar.	4,3012	,68286
5.	Geometrik şekilleri tanıır.	4,0542	,94872
6.	Günlük yaşamda kullanılan belli başlı sembolleri tanıır.	4,0181	,87714
7.	Bir örüntüdeki ilişkiyi kavrar.	3,7952	,97557
8.	Parça-bütün ilişkisini kavrar.	4,0241	,83812
9.	Nesnelerle basit toplama ve çıkarma yapar.	4,1084	,94724
10.	Atatürk'ü tanıır.	4,3916	,72005
TOPLAM ARİTMETİK ORTALAMA		40,7350	
AĞIRLIKLİ ORTALAMA		4,0735	

Öğretmenlerin bilişsel alandaki davranışlarının anasınıfı öğretim programını tamamlamış öğrencilerde ne düzeyde olduğuna dair ortalamaları incelendiğinde; Tablo IV.4’ de öğretmenlerin; “Nesneleri sayar.” davranışında “tamamen yeterli” (4,30), “Atatürk’ü tanıır.” davranışında “tamamen yeterli” (4,39), şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

Tablo IV.4’ de öğretmenlerin; “Dikkatini bir noktada toplar.” davranışında “yeterli” (3,85), “Varlıkları çeşitli özelliklerine göre eşleştirir ve gruplar.” ve “Nesne, durum ya da olayları çeşitli özelliklerine göre sıralar.” davranışlarında “yeterli” (4,10), “Geometrik şekilleri tanıır.” davranışında “yeterli” (4,05), “Günlük yaşamda kullanılan

belli başlı sembolleri tanır.” davranışında “yeterli” (4,02), “Bir örüntüdeki ilişkiyi kavrar.” davranışında “yeterli” (3,79), “Parça-bütün ilişkisini kavrar.” davranışında “yeterli” (4,02), “Nesnelerle basit toplama ve çıkarma yapar.” davranışında “yeterli” (4,11) şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların bilişsel gelişimlerinde öğretmenlerin en yüksek derecede katıldıkları maddelerin “Nesneleri sayar.” ve “Atatürk’ü tanır.” olması bu davranışların çocuklar tarafından en yüksek derecede sergilendiğini göstermektedir. Sonrasında sıra ile; “Nesnelerle basit toplama ve çıkarma yapar.”, “Varlıkları çeşitli özelliklerine göre eşleştirir ve gruplar.” ve “Nesne, durum ya da olayları çeşitli özelliklerine göre sıralar.”, “Geometrik şekilleri tanır.”, “Parça-bütün ilişkisini kavrar.”, “Günlük yaşamda kullanılan belli başlı sembolleri tanır.”, “Dikkatini bir noktada toplar.”, “Bir örüntüdeki ilişkiyi kavrar.” davranışları gelmektedir.

4.5. Beşinci Amaca İlişkin Bulgular (Ana Sınıfı Öğretim Programının 1. Sınıf Öğrencilerinin Öz bakım Becerilerinin Gelişimi Alanındaki Hazırbulunmuşluk Düzeylerinin İncelenmesi İle İlgili İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğretmenlerinin Verdikleri Cevaplara İlişkin Bulgular)

Anasınıfı Öğretim Programı’nın, 1. sınıf öğrencilerinin öz bakım becerileri alanındaki davranışlarına etkisi incelenmektedir. Öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular Tablo IV.5’ de gösterilmektedir.

Öz bakım becerileri ile ilgili davranışlar	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
1. Temizlik kurallarını uygular.	4,3795	,69234
2. Giysilerini giyip, çıkarır.	4,3434	,72792
3. Doğru beslenmenin önemini fark eder.	4,0241	,97826
4. Kendini kazalardan ve tehlikelerden korur.	3,8795	,98961
TOPLAM ARİTMETİK ORTALAMA	16,6265	
AĞIRLIKLIL ORTALAMA	4,1566	

Öğretmenlerin öz bakım becerileri alandaki davranışlarının anasınıfı öğretim programını tamamlamış öğrencilerde ne düzeyde olduğuna dair ortalamalar incelendiğinde; Tablo IV.5’ de öğretmenlerin; “Temizlik kurallarını uygular.” davranışında “tamamen yeterli” (4,38), “Giysilerini giyip, çıkarır.” davranışında “tamamen yeterli” (4,34), şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

Tablo IV.5’ de öğretmenlerin; “Doğru beslenmenin önemini fark eder.” davranışında “yeterli” (4,02) olurlar cevabını verdikleri görülmüştür. Öğretmenlerin “Kendini kazalardan ve tehlikelerden korur.” Davranışına ise; “yeterli” (3,88) şeklinde cevap verdikleri görülmüştür.

Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların öz bakım becerilerinin gelişiminde öğretmenlerin en yüksek derecede katıldıkları maddelerin “Temizlik kurallarını uygular.”ve “Giysilerini giyip, çıkarır.” olması bu davranışların çocuklar tarafından en yüksek derecede sergilendiğini göstermektedir. Sonrasında sıra ile; “Doğru beslenmenin önemini fark eder.”ve “Kendini kazalardan ve tehlikelerden korur.” davranışları olduğu görülmektedir. Öz bakım becerilerinin gelişimi alanında en düşük derecede “Kendini kazalardan ve tehlikelerden korur.” davranışı yer alır.

4.6. Birinci Sınıf Okutan Öğretmenlerin, 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine ana sınıfı öğretim programının etkisi nedir sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan 200 öğretmenden 30’u anketin açık uçlu sorusu olan ana sınıfı öğretim programının ilköğretim 1. kademe 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine etkisi hakkındaki görüşleriniz nelerdir? sorusunu cevaplamışlardır. 30 öğretmenin tümü ana sınıfı eğitiminin gerekli olduğunu ifade etmiştir. Ana sınıfı öğretim programının, 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine etkisi hakkında öğretmenler farklı görüşlerde bulunmuşlar, farklı boyutları dile getirmişlerdir. 10 öğretmen, öğrencilerin 1. sınıfa başlamadan önce mutlaka ana sınıfına gitmesi gerektiğini; ana sınıfının öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine çok büyük etkisi olduğunu, ana sınıfa giden ve gitmeyen öğrenciler arasındaki farkın süreç içinde daha belirgin sonuçlarla ortaya çıktığı görüşündelerdir.

8 öğretmen, ana sınıfı eğitiminin, çocukların hazırbulunuşluk düzeylerine etkisinin neler olduğuna değinmiştir. Çocukların okulu benimseyip, alışmaları açısından; çocukların zihin gelişimi, el becerilerinin gelişimi, küçük kaslarının gelişimi açısından; çocukların sınıf, okul, toplu yaşama kurallarına uymalarında ana sınıfı eğitiminin katkısı olduğunu ifade etmişlerdir.

6 öğretmen, çocukların hazırbulunuşluk düzeylerinin arttırılmasında, ana sınıfı öğretim programını uygulayan ana sınıfı öğretmenlerinin; tutumlarına göre, programı doğru uygulayıp, uygulamama koşullarına göre farklılık gösterdiğini düşünmektedir. Ana sınıfının çocuklara oyun oynatılarak, boyama yaptırılarak geçirilmemesi gerektiğini, çocukların gelişimine uygun olarak hazırlanan programların uygulanılmasının çocukların hazırbulunuşluk düzeylerinin arttırılmasında önemli olduğunu belirtmişlerdir.

6 öğretmen ise; ana sınıfı eğitimi almış çocukların okula oryantasyonlarının daha kolay olduğunu, öğrencilerin psikomotor becerilerinin, sosyal iletişim becerilerinin geliştiğini; ancak öğrencinin ana sınıfına devam etmiş olmasının akademik başarısına etkisi olmadığını ifade etmişlerdir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde, öğretmenlere yapılan anket sonucunda elde edilen bulgular tartışılıp yorumlanmıştır. Tartışma ve yorumlar, bulgular bölümündeki sıraya uygun olarak ele alınmıştır.

5.1. Birinci Amaca Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar

Anasınıfı Öğretim Programı'nın, 1. sınıf öğrencilerinin psikomotor alanındaki davranışlarına etkisi yorumlanmıştır.

Ana sınıfı öğretimi almış çocukların bedensel koordinasyon gerektiren davranışları daha rahat yaptıkları dolayısıyla 1. sınıfa başladıklarında daha az adaptasyon sıkıntısı çekmekte oldukları 1. Sınıf öğretmenleri tarafından gözlemlenmiştir. Ana sınıfı eğitimi almış çocuklar, farklı ağırlıktaki nesnelere daha rahat bir şekilde hareket ettirebilmektedirler. El ve parmak kaslarını daha aktif kullandıkları için kalemi kavramaları daha kolay olup, yazıları daha düzenlidir. Anasınıfı eğitimi almış çocuklar sınıf içi ve dışı yapılan eğitsel aktivitelerde(oyun, tiyatro, drama etkinlikleri vb.)daha katılımcı, daha özgür davranışlar sergilemektedirler.

Psikomotor alanına ait 4 maddeye verilen cevaba dayanarak diyebiliriz ki; ana sınıfı öğretimi almış çocuklar beden eğitimi derslerinde daha aktif olup sınıf içi etkinliklerde de daha az sorun yaşamaktadırlar. Çünkü kaslarını kullanmayı önceden öğrendikleri için psikomotor alanında ki hazırbulunuşlukları daha yüksek seviyededir. Yazma etkinliklerinin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi için; çocuğun fiziksel açıdan küçük ve büyük kas gelişiminin sağlıklı olması gerekir. Dikey, yatay, eğik, yuvarlak, ve eğri çizgilerle bunların kombinasyonlarını doğru ve düzgün çizip çizemedikleri; iç, dış, alt, üst, sağ, sol kavramlarını bilip, bilmedikleri; düzgün katlama, kesme ve yapıştırma becerilerini kazanıp kazanmadıkları psikomotor gelişimi alanında yapılan olgunlaşma ve hazırlıkla

mümkündür. Çocuğun kalem tutarken acı çekmesi ve ya çabuk yorulması çocuğun, yazma etkinliklerini sağlıklı bir şekilde yerine getirmesini zorlaştırır. Bu durum, çocuğun eğitim-öğretim etkinliklerini de olumsuz etkileyecektir.

Okul çağı çocukları göz ve kulak yapısı bakımından şekilleri kavrayacak ve sesleri ayırt edebilecek durumdadır. Okuma ve yazmaya başlayacak olan bu çağ çocukları dil yönünden k, l, r, s gibi çıkarılması zor sesleri çıkarabilecek, parmak, bilek, kol ve eklem kasları ise kalem kullanabilecek olgunluğa kavuşmuş olmalıdır. Çocuklarda altı yaş civarında sağ ya da sol elden birsinin hâkimiyeti belirginleşir. Eğer çocuk sağ elini kullanmayı öğrenmişse, sol elini kullananlara göre uyum sağlayabilmesi daha kolaydır. Sol elini kullanan öğrenci, sağ elle yazı yazan öğretmenini izleyerek sol eli ile yazı yazması oldukça güçtür. Sol eliyle yazı yazan öğrenci, sağ eliyle yazması için zorlanmamalıdır (Cemaloğlu, 2000: 15).

Tamamen yeterli cevabı tek bir maddede verilmiş olması bizlere Türk Eğitim Sistemi içinde okul öncesi eğitimin ülkemiz genelinde yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi gerektiğini ispatlamaktadır.

5.2. İkinci Amaca Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar

Anasınıfı Öğretim Programı'nın, 1. sınıf öğrencilerinin dil alanındaki davranışlarına etkisi yorumlanmıştır.

Ana sınıfı eğitimi almış çocuklarda okuma-yazma eğitimi almış çocuklarda ses öğretiminde zorluk daha az yaşanmaktadır. Yaşamış oldukları zengin materyal ortamı sayesinde çocukların zihinlerinde nesnelere daha kolay bir şekilde kodlanabilmektedir. Böylece nesne adlarında bulunan sesleri ayırt edebilirler.

Türk Milli Eğitiminin temel amaçlarından olan 'dili doğru kullanma' yetisinin geliştirilmesinde ana sınıfı öğretim programı önemli katkı sağlar. Ana sınıfı ortamının çocukların özgürce hareket edebileceği şekilde oluşturulmasıyla çocuk kendini kısıtlanmış hissetmemektedir. Bu da çocuğun kendine olan özgüvenini artırır, çocuk kendini daha kolay ifade edebilir. Ana sınıfında yapılan çocuk edebiyatının dallarından olan masal, öykü, fıkra, tekerleme, vb.'lerinin dramalaştırılıp, somutlaştırılması çocukların kendilerini

beden dillerini kullanarak daha rahat ifade edebilmelerini kolaylaştırır. Böylece ana sınıfında yapılan çeşitli etkinliklerle çocukların anlam bilgileri gelişmekte doğal olarak da daha zengin bir dil kullanabilmektedirler.

Denton, West ve Walston, (2003) yapılan özel analizler sonucu okul olgunluğu kapsamında çocukların okulöncesi dönemde elde edilen okuma becerilerinin ilköğretim yaşantısının ilk iki yılında sınıf içi deneyimler ve okumayı öğrenme konusunda büyük kolaylık sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca okulöncesi dönemde kazanılan sözcük bilgisi ve konuşma becerisinin, ilköğretimde katlanarak daha etkili biçimde arttığını da çıkan sonuçlar göstermiştir.

Çocuklara yönelik hazırlanan ana sınıfı öğretim programı zengin, uyarıcı çevre ile donanımlı olduğundan, çocukların dil becerilerinin çok daha üst düzeylere çıktığı görülür. Nitekim ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların dil gelişimlerinde öğretmenlerin en yüksek derecede katıldıkları maddenin “Sesleri ayırt eder.” olması bu davranışın çocuklar tarafından en yüksek derecede sergilendiğini göstermektedir. Sonrasında sıra ile. “Dinlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.”, “Kendini sözel olarak ifade eder.”, “Sözcük dağarcığı gelişmiştir. ”, “Türkçeyi doğru kullanır.” davranışları gelmektedir. Çocuğun yapabileceği kolaylık derecesinden zorluğa doğru sıralandığı görülmektedir. “Türkçeyi doğru kullanır.” davranışında çocukların bulunduğu çevre, farklı sosyo- ekonomik durumları ve ailelerin yapısı çok etkili olmaktadır. Bu çocuklara yönelik hazırlanacak olan ana sınıfı öğretim programları dahilinde dili doğru kullanma becerisinin geliştirilmesi; okuma ve yazmanın öğretilmesinde çocuklara temel oluşturması, çocukları ilköğretime hazırlaması yönleri ile çok önemlidir.

Öztürk (1995) yaptığı araştırmada okulöncesi eğitim kurumuna giden ve gitmeyen çocukların alıcı ve ifade edici dil düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulmuştur. Bu durum okul öncesi eğitim kurumuna giden çocukların sözcük dağarcıklarının dili anlama ve kullanma düzeylerinin okulöncesi eğitim kurumuna gitmeyen çocuklardan daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Dramatize ve hayal oyunlarından zevk alan bu çağ çocukları hayalle gerçeği yavaş yavaş ayırt etmeye başlar ve bu yüzden çocuklar gerçekleri öğrenmek amacıyla çok

soru sorarlar. Bu dönemde soyut düşünce henüz gelişmemiştir. Piaget'e göre, somut işlemler döneminde olan çocuklar yeni bir dizi kural geliştirirler. Gruplandırma adı verilen bu işlemin özel mantıksal bir niteliği de vardır. Okul çağındaki bir çocuğun düşünmesinin başlıca özelliği grupta yeteneğine sahip oluşudur. Bundan sınıflama, sıralama gibi gruplamalarla, aynı zamanda çocukta organize etme, bir sistem kurma yeteneği de gelişir. Sözcük dağarcığı üç bin kelimeye ulaşır bu sözcüklerin çoğu sıfat ve edattır. Altı yaş grubundaki bir çocuk olaylarla nesnelere arasında ilişki kurmayı başarabilmektedir. Miktar kavramı genişlik ve yükseklik boyutlarına göre belirlenir. Uzayla ilgili kavramlar gelişmeye başlar (Cemaloğlu, 2000: 19).

Özet olarak diyebiliriz ki; ana sınıfını tamamlamış olan çocukların dil gelişimi alanındaki hazırbulunuşluk düzeyleri ilköğretime başlamaları için yeterlidir. Çocuklar ilköğretime başlamaya dil gelişimi alanında hazır hale gelmişlerdir. Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocuklar okumayı değil ama okumak için gerekli tüm bilgi ve beceriyi almada, okula hazırlanmada dil gelişimi alanında yeterli oldukları öğretmen görüşlerine göre uygun görülmüştür.

Piaget'in bilişsel gelişim kuramına göre, 4-7 yaş arası, sezgisel dönemdir. Çocuklar bu dönemde, problemleri sezgileriyle çözmeye çalışırlar. Dil de, hızla gelişmektedir, yaşantılar yoluyla kazanılan davranışların sembolleştirilmesine yardımcı olmaktadır (Senemoğlu, 2002:49).

5.3. Üçüncü Amaca Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar

Anasınıfı Öğretim Programı'nın, 1. sınıf öğrencilerinin sosyal-duygusal alandaki davranışlara etkisi yorumlanmıştır.

Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların fiziksel özellik ile sorulan sorulara cevap verebildikleri ve duygusal yapıları tanıyabildikleri görülmüştür. Çocuk içinde bulunduğu duygusal yapıyı; neşeli, üzüntülü vb. şekilde tanımlamalar yapabilir. Ana sınıfı öğretim programının zengin bir içerikle donatılmış olması ile doğru orantılıdır. Okudukları hikâye, masal, fıkra, tekerleme vb.'ini oyunlaştırarak doğaçlama, drama ya da tiyatrolaştırabilen parça anlatılmak istenen duyguyu fark edebilen çocuklar

kendi duygularını da ifade etmekte sıkıntı çekmezler. Ana sınıfını tamamlamış çocukların, belli bir zamandan sonra kendi eşyalarını kendilerinin topladıkları, öğrenmeye bağlı alışkanlıklar sergiledikleri; Öğretmen ve ya yardımcının söylemesine gerek kalmadığı görülmüştür. Çocuk ana sınıfında birçok arkadaş edinir, sosyalleşmesi kaçınılmazdır. Katıldığı grubun özelliklerini tanır, grup içinde aktifleşmeye başlar, sorumluluk alır, kolaylıkla başkalarıyla iletişime geçebilir. “Her bir arkadaşının farklı olduğunu anlar, saygı gösterir. Ana sınıfı öğretim programının sağladığı olanaklar ile örnek olay yöntemi ile toplumda çok farklı türde kişilerin olduğunu düşünebilir. Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocuklar da çevre bilinci daha fazla etkisini gösterir. Hikâye, masal vb. metinlerde de bu konuların geçtiği olaylar sınıfta incelenebilir. Çocuk çevrede neler olup, bittiğine merak duyar, gözlem yapmaya başlayabilir. Çevreyi kendine göre düzenleyebilir, buna oyun alanından, bulunduğu alandan başlayarak uygulayabilir.

Duygusal olarak sağlıklı olmanın en belirgin işareti çocuğun insanlar rahatça yaklaşması ve öğrenme konusundaki isteğidir. Bu duyguları yaşadığı zaman yeni şeyler öğrenmeye heveslenmektedir. Özellikle okumayı öğrenmek çocuk için son derece çekici olaydır (Oktay, 1982: 25).

Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların sosyal-duygusal gelişimlerinde öğretmenlerin en yüksek derecede katıldıkları maddenin “Kendini tanır.” olması bu davranışın çocuklar tarafından en yüksek derecede sergilendiğini göstermektedir. Çocuklar kendilerini duygusal ve fiziksel özellikleri ile tanımlayabilirler. Sonrasında sıra ile; “Duygularını fark eder.” , “Başkalarıyla ilişkilerini yönetir.”, “Çevreyi estetik bakımdan düzenler.” , “Farklılıklara saygı gösterir.” , “Toplumsal yaşamın nasıl sürdüğünü kavrar.” “Kendi kendini güdüler.” davranışları gelmektedir. Sosyal-duygusal gelişim alanında en düşük derecede “Kendi kendini güdüler.” davranışının yer alması bu davranışın alışkanlık haline gelmesinin bu alanın diğer davranışlarına göre daha fazla zaman almasıdır.

Genel olarak diyebiliriz ki; ana sınıfını tamamlamış olan çocukların sosyal-duygusal gelişimi alanındaki hazırbulunuşluk düzeyleri ilköğretime başlamaları için yeterlidir. Çocuklar ilköğretime başlamaya sosyal-duygusal gelişimi alanında hazır hale

gelmişlerdir. Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocuklar okula adaptasyon sorunları ortadan kalkmaktadır. Ön yargıları, okul fobileri kırılmıştır diyebiliriz. Bu da okulun, çocuk açısından eğlenceli bir yer olarak algılanmasını sağlamıştır.

5.4. Dördüncü Amaca Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar

Anasınıfı Öğretim Programı'nın, 1. sınıf öğrencilerinin bilişsel alandaki davranışlara etkisi yorumlanmıştır.

Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocuklar Atatürk'ün resmini görünce tanır ve onun hakkında sorulan düzeylerine uygun sorulara cevap verebilirler. 1'den 20'e kadar ileriye doğru sayabilirler, etkinlikler de sayıları kullanabilirler.

Ana sınıfını tamamlamış çocukların ana sınıfına başladıklarındaki dikkat süreleri ile eğitim sonunda dikkat süreleri bir değildir, artış olmuştur. Dikkatlerini nesne, durum, olay üzerinde yoğunlaştırabilirler. Bu yaş çocuklarının sıralandırma ve gruplandırma yapabildikleri çıkartılmaktadır. Bu yaş grubu çocukları varlıkları renk, şekil, büyüklük, miktar olarak sıralayabilir ve gruplandırır. Çocuklar öğretim programındaki etkinlikler de yer alan nesnelere daire, kare, üçgen, dikdörtgen şekillerine göre neye benzediklerini söyleyebilirler. Geometrik şekillerin adlarını bilebilirler. Bu çocukların rakamları kullanabilme becerilerini de ortaya koyar. Ana sınıfını tamamlamış çocukların 3 öğeli örüntülere kadar verilmeyeni tamamlayabildikleri söylenebilir. Bu da çocukların yarımı, bütünü bildiklerini gösterir. Bir bütünün gösterilip yarımının istenildiği durumlarda, bütünü yarıya ayırabilir. 10' a kadar kolaylıkla sayıları toplayabilir, 5'in içinde basit çıkarma işlemi yapabilirler.

Okul çağı çocukları hikâye dinlemeye ve dramatizasyona karşı isteklidirler. Hayal dünyası geniş olduğu için olaylara bakış açısı bunlardan etkilenir. Aşağı yukarı 1 ile 20 arasındaki rakamları yazabilirler. En çok ters çevrilen rakamlar 7, 3, 9' dur. Bazıları da 20' yi 02 şeklinde yazarlar (Akyol, 2001: 37).

Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların bilişsel gelişimlerinde öğretmenlerin en yüksek derecede katıldıkları maddelerin “Nesneleri sayar.” ve “Atatürk'ü tanır.” olması bu davranışların çocuklar tarafından en yüksek derecede

sergilendiğini göstermektedir. Sonrasında sıra ile; “Nesnelerle basit toplama ve çıkarma yapar.”, “Varlıkları çeşitli özelliklerine göre eşleştirir ve gruplar.” ve “Nesne, durum ya da olayları çeşitli özelliklerine göre sıralar.”, “Geometrik şekilleri tanır.”, “Parça-bütün ilişkisini kavrar.”, “Günlük yaşamda kullanılan belli başlı sembolleri tanır.”, “Dikkatini bir noktada toplar.”, “Bir örüntüdeki ilişkiyi kavrar.” Davranışları gelmektedir. Bilişsel gelişim alanında en düşük derecede “Bir örüntüdeki ilişkiyi kavrar.” davranışının yer alması bu davranışın diğer davranışlara göre daha fazla zekâ ve kavrama düzeyine yönelik olmasından dolayıdır.

Genel olarak diyebiliriz ki; ana sınıfını tamamlamış olan çocukların bilişsel gelişim alanındaki hazırbulunuşluk düzeyleri ilköğretime başlamaları için yeterlidir. Çocuklar ilköğretime başlamaya bilişsel gelişim alanında hazır hale gelmişlerdir. Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların zekâ düzeyleri başta olmak üzere kavrama, yorum yapabilme yeteneklerinde de olumlu değişimler gözlemlenir.

5.5. Beşinci Amaca Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar

Anasınıfı Öğretim Programı'nın, 1. sınıf öğrencilerinin öz bakım becerileri alanındaki davranışlarına etkisi yorumlanmıştır.

Öğretmenlerin, öz bakım becerileri alanındaki davranışların anasınıfı öğretim programını tamamlamış öğrencilerde ne düzeyde olduğuna dair ortalamalar incelendiğinde; ana sınıfına düzenli bir şekilde devam etmiş olan çocukların, her gün okul kıyafetini giyip, çıkarma, kıyafetine özen gösterme, kıyafetini temiz ve düzenli kullanmayı alışkanlık haline getirmiş oldukları söylenebilir. Ayrıca temizlik kurallarının yerine getirildiği dengeli ve düzenli bir beslenme alışkanlığının da kazanıldığı aşikardır. El ve yüzlerini yıkamak, eşyaların temizliği onların dikkat etmeden yaptıkları temel davranışlar olmaya başlamıştır. Bu yüzden de ilköğretime başladıkları zaman temizlik ve elbiselerini giyip, çıkarmada zorluk yaşamazlar. Tuvalet gereksinimini karşılamada da yardımcıya ihtiyaç duymazlar.

Ana sınıfında öğretmen kontrolünde öğün zamanları ve süreleri planlanmış. Veliler çocukların yemesi gereken yiyecek ve içecekler konusunda bilgilendirilmiş, ortak bir yeme-içme listesi hazırlanmıştır. Bu yüzden öğrenciler farkında olmadan düzenli ve

dengeli bir beslenme programı ile tanışmış, ileriye dönük sağlıklı temeller atmış olurlar. Herhangi bir kaza anında çocuklar nereye gidebileceklerini, ne yapmaları gerektiğini geçirmiş oldukları yaşantılarla öğrenirler. Bu yaşantıların ilk kazanıldığı kurumlar da okul öncesi eğitim kurumlarıdır.

Ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların öz bakım becerilerinin gelişiminde öğretmenlerin en yüksek derecede katıldıkları maddelerin “Temizlik kurallarını uygular.”ve “Giysilerini giyip, çıkarır.” olması bu davranışların çocuklar tarafından en yüksek derecede sergilendiğini göstermektedir. Sonrasında sıra ile; “Doğru beslenmenin önemini fark eder.”ve “Kendini kazalardan ve tehlikelerden korur.” davranışları olduğu görülmektedir. Öz bakım becerilerinin gelişimi alanında en düşük derecede “Kendini kazalardan ve tehlikelerden korur.” davranışının yer alması bu davranışın tam olarak çocuğa, çocuğun olumlu davranışlarına bağlı olmamasından dolayıdır. Kazaya çocuğun kendisinden hariç birçok etkenin sebep olabileceği mümkündür.

Genel olarak diyebiliriz ki; ana sınıfını tamamlamış olan çocukların öz bakım becerilerinin gelişimi alanındaki hazırbulunuşluk düzeyleri ilköğretime başlamaları için yeterlidir. Çocuklar ilköğretime başlamaya öz bakım becerileri alanında hazır hale gelmişlerdir. Öz bakım becerilerinin gelişimine yönelik çalışmalar ilköğretime hazırlık çalışmalarında önemli yer tutar.

5.6. Birinci Sınıfı Okutan Öğretmenlerin, 1. Sınıf Öğrencilerinin Hazırbulunuşluk Düzeylerine Ana Sınıfı Öğretim Programının Etkisi Nedir Sorusuna Verdikleri Cevaplara Ait Bulgulara İlişkin Yorumlar

Öğretmenlerin soruya verdikleri cevaba göre, tümü ana sınıfı eğitiminin gerekli olduğunu ifade etmiştir. Ana sınıfı öğretim programının, 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine etkisi hakkında öğretmenler farklı görüşlerde bulunmuşlar, farklı boyutları dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar gruplandırıldığında;

1. Ana sınıfı eğitiminin öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine çok büyük etkisinin olduğu,

Pehlivan (2006) yaptığı çalışmasında, görüşme yaptığı öğretmenlerle okulöncesi eğitim kurumlarının etkisini ele almıştır. Bu duruma göre, okulöncesi eğitim alan çocukların okulöncesi eğitim almayan çocuklara göre okula daha hazır oldukları ortaya çıkmıştır. Bu duruma bakarsak okul hazırbulunuşluğunu kazanma esnasında okulöncesi eğitim almanın çok önemli olduğunu söyleyebiliriz.

2. Ana sınıfına giden ve gitmeyen öğrenciler arasındaki fark süreç içinde daha belirgin sonuçlarla ortaya çıktığı,

3. Çocukların okulu benimseyip, alışmaları açısından; çocukların zihin gelişimi, el becerilerinin gelişimi, küçük kaslarının gelişimi açısından; çocukların sınıf, okul, toplu yaşama kurallarına uymalarında ana sınıfı eğitiminin katkısı olduğunu,

4. Ana sınıfının çocuklara oyun oynatılarak, boyama yapılarak geçirilmemesi gerektiğini, çocukların gelişimine uygun olarak hazırlanan programların uygulanmasının çocukların hazırbulunuşluklarının artırılmasında önemli olduğunu,

5. Ana sınıfı eğitimi almış çocukların okula oryantasyonlarının daha kolay olduğunu, öğrencilerin psikomotor becerilerinin, sosyal iletişim becerilerinin geliştiğini; ancak öğrencinin ana sınıfına devam etmiş olmasının akademik başarısına etkisi olmadığını ifade etmişlerdir.

Meisels (1998), 1993'de Amerika Birleşik Devletleri'nde sınıf öğretmenleriyle yapılan bir çalışmada öğretmenlerin çocukların hazırbulunuşluklarında en çok nelere dikkat ettiklerine bakmış ve ilk üç sıra; fiziksel gelişim ve sağlık, iletişim becerileri ve sosyal gelişim, sınıf içi çocukların yeni durumlara adapte olup olmamaları olarak sıralanmıştır. Dikkat çeken nokta ise akademik becerilere ilk üç sırada önem vermemişlerdir. Bu önem sırasının benzediğini söyleyebiliriz. Öğretmenlerin daha çok fiziksel gelişim ve sosyal-duygusal gelişime öncelik verdiklerini hazırbulunuşluk açısından söylemek mümkündür.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

Bu araştırmada elde edilen bulgular sonucunda ortaya çıkan sonuçlar şunlardır.

1. Psikomotor gelişimi alanındaki davranışlara ilişkin ortaya çıkan sonuçlar;

Öğretmenlerin ana sınıfını tamamlamış çocuklar psikomotor gelişimi alanındaki davranışlarına ilişkin belirlenen 4 maddenin 1'isinde “tamamen yeterli” ,diğer 3 maddesinde ise “yeterli”dirler.

Öğretmenlerin belirlenen maddeler arasında yüksek dereceden daha düşük dereceye katıldığı maddeler sıralandığında;

İlk ikinci sırada:

- “Bedensel koordinasyon gerektiren belirli hareketleri yapar.”
- “Büyük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapar.”

Son iki sırada:

- “Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapar.”
- “Denge gerektiren belirli hareketleri yapar.”

Bu sonuçlara göre, ana sınıfını tamamlamış çocukların psikomotor gelişimindeki hazırbulunuşluk düzeyi yeterlidir. Ana sınıfı öğretim programını tamamlayan

çocuklar bedensel koordinasyon, denge, büyük ve küçük kas gerektiren hareketleri yapabilme olarak ilköğretime geçişte zorlanmaz.

2. Dil gelişimi alanındaki davranışlara ilişkin ortaya çıkan sonuçlar;

Anasınıfı Öğretim Programı'nın, 1. sınıf öğrencilerinin dil alanındaki davranışlarına etkisi öğretmen görüşlerine göre incelendiğinde öğretmenler; çocukların 5 maddeden 1'inde "tamamen yeterli" geriye kalan 3 maddede ise "yeterli" olduklarını düşünmektedirler.

Öğretmenlerin belirlenen maddeler arasında yüksek dereceden daha düşük dereceye katıldığı maddeler sıralandığında;

İlk ikinci sırada:

- "Sesleri ayırt eder."
- "Dinlediklerini çeşitli yollarla ifade eder."

Son iki sırada:

- "Sözcük dağarcığı gelişmiştir."
- "Türkçeyi doğru kullanır."

Bu sonuçlara göre, ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların dil gelişimine ilişkin hazırbulunuşluk düzeyleri ilköğretime başlamaları için yeterlidir. Ana sınıfı öğretim programını tamamlayan çocuklar ilköğretime başlamaya; dil gelişimi alanında hazır hale gelmişlerdir.

3. Sosyal-duygusal gelişim alanındaki davranışlara ilişkin ortaya çıkan sonuçlar;

Anasınıfı Öğretim Programı'nın, 1. sınıf öğrencilerinin sosyal-duygusal alanındaki davranışlarına etkisi öğretmen görüşlerine göre incelendiğinde öğretmenler;

çocukların 7 maddeden 1'inde “tamamen yeterli” geriye kalan 6 maddede ise “yeterli” olduklarını düşünmektedirler.

Öğretmenlerin belirlenen maddeler arasında yüksek dereceden daha düşük dereceye katıldığı maddeler sıralandığında;

İlk ikinci sırada:

- “Kendini tanır.”
- “Duygularını fark eder.”

Son iki sırada:

- “Toplumsal yaşamın nasıl sürdüğünü kavrar.”
- “Kendi kendini güdüler.”

Bu sonuçlara göre, ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların sosyal-duygusal gelişimine ilişkin hazırbulunuşluk düzeyleri ilköğretime başlamaları için yeterlidir. Ana sınıfı öğretim programını tamamlayan çocuklar ilköğretime başlamaya; dil gelişimi alanında hazır hale gelmişlerdir.

4. Bilişsel gelişim alanındaki davranışlara ilişkin ortaya çıkan sonuçlar;

Anasınıfı Öğretim Programı'nın, 1. sınıf öğrencilerinin bilişsel alanındaki davranışlarına etkisi öğretmen görüşlerine göre incelendiğinde öğretmenler; çocukların 10 maddeden 2'sinde “tamamen yeterli” geriye kalan 8 maddede ise “yeterli” olduklarını düşünmektedirler.

Öğretmenlerin belirlenen maddeler arasında yüksek dereceden daha düşük dereceye katıldığı maddeler sıralandığında;

İlk ikinci sırada:

- “Atatürk'ü tanır.”

- “Nesneleri sayar.”

Son iki sırada:

- “Dikkatini bir noktada toplar.”
- “Bir örüntüdeki ilişkiyi kavrar.”

Bu sonuçlara göre, ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların bilişsel gelişimine ilişkin hazırbulunuşluk düzeyleri ilköğretime başlamaları için yeterlidir. Ana sınıfı öğretim programını tamamlayan çocuklar ilköğretime başlamaya; bilişsel gelişim alanında hazır hale gelmişlerdir.

5. Öz bakım becerilerinin gelişimi alanındaki davranışlara ilişkin ortaya çıkan sonuçlar;

Anasınıfı Öğretim Programı'nın, 1. sınıf öğrencilerinin Öz bakım becerilerinin gelişimi alanındaki davranışlarına etkisi öğretmen görüşlerine göre incelendiğinde öğretmenler; çocukların 4 maddeden 2'sinde “tamamen yeterli” geriye kalan 2 maddede ise “yeterli” olduklarını düşünmektedirler.

Öğretmenlerin belirlenen maddeler arasında yüksek dereceden daha düşük dereceye katıldığı maddeler sıralandığında;

İlk ikinci sırada:

- “Temizlik kurallarını uygular.”
- “Giysilerini giyip, çıkarır.”

Son iki sırada:

- “Doğru beslenmenin önemini fark eder.”
- “Kendini kazalardan ve tehlikelerden korur.”

Bu sonuçlara göre, ana sınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların öz bakım becerilerinin gelişimine ilişkin hazırbulunuşluk düzeyleri ilköğretime başlamaları için yeterlidir. Ana sınıfı öğretim programını tamamlayan çocuklar ilköğretime başlamaya; öz bakım becerilerinin gelişimi alanında hazır hale gelmişlerdir.

6. Birinci sınıfı okutan öğretmenlerin, 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine ana sınıfı öğretim programının etkisi nedir sorusuna verdikleri cevaplara ait sonuçlar,

- Ana sınıfı eğitiminin öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine çok büyük etkisi vardır.
- Ana sınıfına giden ve gitmeyen öğrenciler arasındaki fark süreç içinde daha belirgin sonuçlarla ortaya çıkmaktadır.
- Çocukların okulu benimseyip, alışmaları açısından; çocukların zihin gelişimi, el becerilerinin gelişimi, küçük kaslarının gelişimi açısından; çocukların sınıf, okul, toplu yaşama kurallarına uymalarında ana sınıfı eğitiminin katkısı vardır.
- Ana sınıfı eğitimi almış çocukların okula oryantasyonları daha kolaydır. Öğrencilerin psikomotor becerileri, sosyal iletişim becerileri gelişmiştir.

6.2. Öneriler

6.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

Araştırma bulgularına göre, ana sınıfına gitmiş öğrenci sayısını arttırmak gerekmektedir. Bunun için, okul öncesi eğitimi parasız hale getirilmeli, bunun için de; ana sınıfı eğitimi temel eğitime dahil edilmeli, zorunlu hale getirilmelidir.

Öğretmenlerin ana sınıfındaki öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin artırılmasına yönelik verdikleri cevaplara göre; öğrencilerin belli bir plan dahilinde, gruplara ayrılarak bu grupların birbirlerinin evlerine, yakın çevresine girerek daha gerçekçi ortamlarda bulunarak, hazırbulunuşluk düzeylerine katkı sağlanabilir. Ana sınıfı öğretim programı; çocukların yaşamlarıyla iç içe olmalıdır. Öğretmene programı uygulanan çevre

ve çocukların okula başlangıç düzeylerine uygun hale getirebilecek, bir plan dahilinde esneklik verilmelidir.

Ana sınıfının çocuklara oyun oynatılarak, boyama yapılarak geçirilmemesi gerektiğinin, çocukların gelişimine uygun olarak hazırlanan programların uygulanılmasının çocukların hazırbulunuşluklarının artırılmasında önemli olduğunun kavranılması önemlidir.

Araştırmanın yapıldığı ilköğretim okullarındaki sınıf mevcutları arasındaki farktan dolayı, ilköğretim okullarındaki sınıf mevcutları birbirine yakın duruma getirilmelidir. Bu sayı da, azami 30 kişi olmalıdır.

Eğitim- öğretim yılı başında birinci sınıfı okutacak öğretmenler belirlendiğinde, o öğretmenler, aldıkları sınıfın öğrencilerine ait bilgileri edinmeli. Ana sınıfı öğretmeninden öğrencilerin her biri hakkında ayrı ayrı görüş almalıdırlar.

Eğitim- öğretim yılı başında birinci sınıfı okutacak öğretmenler belirlendiğinde, o öğretmenler, aldıkları sınıfın öğrencilerinin hangi hazırbulunuşluk düzeyinde olduklarını saptamalıdırlar.

6.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu araştırma öğretmen görüşlerine göre yürütülmüştür. Çocukların hazırbulunuşluk düzeylerinde etkili olabilecek öğrenci, veli, çevre, ailelerin sosyo-ekonomik durumu, okula bakış açıları gibi etmenlerin de yer alacağı daha kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.

Çocukların hazırbulunuşluk düzeylerini ölçebilecek testler geliştirilerek, çocukların kendilerine sene başında ve sene sonunda olmak üzere bu testler uygulanabilir. Eğitim süreci boyunca kayıt tutularak araştırmaların bu yönde yapılması yararlı olabilir.

Bu çalışmada okul öncesi eğitimin, 1. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk düzeylerine etkisi araştırılmıştır. Benzer bir çalışmada öğrencilerin ileriki sınıflardaki başarılarına etkisi üzerine araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akyol, H. (2001). **“Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi”**, 1. Basım. Ankara: Artım Yayınları.
- Alexander, K.L & Entwisle, D.R.(March, 1998). **“Facilitating The Transition To Figrade: Nature Of Transition And Research On Factors Affecting It”**, John Hopkins University, Elementary School Journal, 98(4), ss. 351-356.
- Alıcıgüzel, İ.(1998). **“ 21. Yüzyılda Okullar”**, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ardıç, A. (2006). **“Öğretime Hazır Oluşluk Kavramı, Değerlendirilmesi Ve Değerlendirme Yaklaşımları”**, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi’nde Yapılan Sunum, Ankara, 2006.
- Arlı, M & Nazik, M.H.(2004). **“ Bilimsel Araştırmaya Giriş”**, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Arnold, A.(1995), **“Çocuğunuz Ve Oyun”** (Yayına Hazırlayan Dr. Ahmet Gümüş),Denge Yayıncılık.
- Arseven, A.D.(2001). **“Alan Araştırma Yöntemi”**, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Balat Uyanık, G. (2003), **“Altı Yaş Grubu Korunmaya Muhtaç Ve Ailesinin Yanında Kalan Çocukların Okula Hazır Bulunuşluk İle İlgili Temel Kavram Bilgilerinin Karşılaştırılması”**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Programı, Ankara.
- Başaran, İ. E. (1992). **“Eğitim Psikolojisi”**, Ankara: Ayyıldız Yayınevi.

- Bilir, A. (2005), “**İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Özellikleri Ve İlk Okuma Yazma Öğretimi**”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Yıl:2005, Cilt:38, Sayı:1, (ss.87-100).
- Bloom, Benjamin S. (1979). “**İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**”. Çev. Durmuş Ali Özçelik. Ankara : Milli Eğitim Basımevi.
- Bumin, A.(1996), “ **24-72 Aylıkken Neler Yapabilirim? Gelişim Basamaklarını Değerlendirme El Kitabı**” , Ankara: Kök Yayıncılık.
- Can, Gürhan. (1992). *Akademik Başarısızlık ve Önlenmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 550.
- Can, G. (2001), “**Gelişim Ve Öğrenme**”, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları No: 712.
- Cemaloğlu, N. (2000). “**İlkokuma Yazma Öğretimi**”. Ankara: Nobel Yayınları.
- Charles, C.M. (2000). “**Öğretmenler İçin Piaget İlkeleri**”, (Çev.G.Ülgen). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Child Trends. (2001). “**School Readiness: Helping Communities Get Children Ready For School And Schools Ready For Children**” , Research Brief. Washington.
- Cobb, J.N.(2001). “ **The Child** ”,California:Mayfield Publishing Company.
- Çataloluk, C. (1994). “**Farklı Sosyo - Ekonomik Ve Kültürel Ortamlarda Yetişen Çocukların Okul Olgunluğu Açısından Karşılaştırılması**” , Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Çilenti, K . (1997). **“Eğitim Teknolojisi ve Öğretim”** , (Geliştirilmiş Baskı). Ankara: Yargıcı Matbaası,
- Demir, K. (1998). **“Öğrenime Hazıroluşluğun İlkokulda Türkçe ve Matematik Derslerindeki Başarı ile İlişkisi Üzerine Bir Araştırma”** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, Ö. Kaya, Z.(2001).**“Öğretmenlik Mesleğine Giriş”** , Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Denton, K., West, J., Walston, J. (2003), **“Reading-Young Children’s Achievement and Classroom Experiences”**, Findings from The Condition of Education 2003, National Center for Education Statistics.
- Dere, H. Ve Poyraz, H. (2001), **“Okul Öncesi Eğitimin İlke Ve Yöntemleri”**, Ankara: Anı Yayınları, ss. 160-187.
- Ekinci, O. (2001). **“Okulöncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Başarısı Üzerine Etkisi”** . Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gaziantep.
- Erden, M. (2001). **“Öğretmenlik Mesleğine Giriş”**, İstanbul: Alkım Yayınları.
- Erden, M., Akman, Y. (1997). **“Eğitim Psikolojisi ”**, Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Erdur, Sevda.(1995). **“ Aynı Yaş Ve Karma Yaş Grubunda Eğitim Alan 61-72 Aylar Arassındaki Çocukların Öz bakım Becerilerinin İncelenmesi”** , Hacettepe Üniversitesi Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara.
- Fidan, N. (1986). **“Okulda Öğrenme ve Öğretme”**, Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Fidan, N. (1996). **“Okulda Öğrenme ve Öğretme”**, Ankara: Alkım Yayıncılık.

- Gaag, J.V.D. (2006). "**İnsani Kalkınmanın Ekonomisi (7 Çok Geç!)**" , AÇEV İstanbul Sunusu, İstanbul, Şubat 2006.
- Gültekin, M. (1998). "**Türkiye Ve Avrupa Birliğine Üye Bazı Ülkelerde Zorunlu Eğitim**" , Eğitim Bilimlerinde Yenilikler, ss.71-92, Eskişehir.
- Günçe, G.(1973). "**Çocukta Zihin Gelişimi- Piaget Kuramına Toplu Bakış**" ,Ankara: Baylan Matbaası.
- Güneysu, S. (2005). "**Beyin Araştırmalarının Eğitime Yansıması**", Ankara: SMG Yayıncılık.
- Güngör, A. (1993). "**Çocukta Benliğin Gelişimi**" ,9. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi Ve Yaygınlaştırılması Semineri, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Halle, Zaslow, Zaff &Calkins.(2000), "**School Readiness. Helping Communities Get Children Ready For School And Schools Ready For Children**" ,Ed.Carol Emig. Trends Child Research Brief.: Washington.
- İnanç, B.Y., Bilgin,M. Ve Atıcı M.K.(2005). "**Gelişim Psikolojisi**", Adana:Nobel Kitabevi.
- Jersild, Arthur T. (1983). *Çocuk Psikolojisi*. Çev: Gülseren Günçe. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 4.
- Kagan, Sharon Lynn, Evelyn Moore, And Sue Bredekamp, Eds. (1995), "**Reconsidering Children's Early Development And Learning: Toward Common Views And Vocabulary, National Education Goals Panel, Goal 1 Technical Planning Group On Readiness For School.D.C.** ": U. S. Government Printing Office, Washington.

- Kandır, A. (2001). “**Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri Ve Önemi**” ,Milli Eğitim Dergisi. S. 151.
- Kandır, A. (2003). “**Gelişimde 3-6 Yaş “Çocuğum Büyüyor”** , 1. Baskı. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Karasar, N. (2005). “**Bilimsel Araştırma Yöntemi**” , Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kartal, H.(2005). “ **Okul Öncesi Eğitimin Fransa’daki Tarihsel Gelişimi Ve Bugünkü Durumu**” , Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,Yıl.2005,3(2), ss.217-223.
- Katz, L. (1991), “**Readiness: Children And Schools**”.
<http://Ceep.Crc.Uiuc.Edu/Eearchive/Digests/1991/Katz91.Html> Sitesinden
[12.11.2009](#) Tarihinde Alınmıştır.
- Keskinkılıç, K.(2002). “**İlkokuma Yazma Öğretimi**” , Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Landers, Cassie (1999). “**Erken Çocukluk Gelişiminde –Bakım Yönlendiriciler İçin Rehber:Okula Hazırlık-6. Ve 7. Yıllar**” ,Türkçe Uyarlama: Ekrem Düzen.T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Ve UNİCEF Türkiye Temsilciliği, Ankara.
- Mangione , P.L.& Speth, T. (March 1998). “**The Transition To Elementary School: A Framework For Creating Early Childhood Continuty Through Home, School And Community Partnerships, Northwest Regional Educational Laboratory**”, Elementary School Journal, 98(4), ss.381-394.
- Margetts, K. (1-5 December 2002). “**Summary Of Paper Presented At The Conference University Of Queensland, The University Of Melbourne**”, Department Of Learning And Educational Development. 98(5), ss. 321-356.

Mcbryde, C. , Ziviani, J. , Cuskelly, M. (2004). “**School Readiness And Factors That Influence Decision Making**”, Occupational Therapy International, 11(4),ss.193-208.

Meb. (2006). **Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği**.
[Http://Mevzuat.Meb.Gov.Tr/Html/25486_.Html](http://Mevzuat.Meb.Gov.Tr/Html/25486_.Html) (30.09.2009).

Meb (2006). “**Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin)** ”, Ankara: Meb Yayınları.

Meisels, S.J. (1998), “**Assesing Readiness**”, CİERA Reports, Nowember1, university of Michigan school of education.
www.ciera.org adresinden 05.02.2010 tarihinde alınmıştır.

Myers, R. (1992). “**The Twelve Who Survive**”. London: Routledge

Navaro, L. (1990). “**Beni Duyuyor Musun?** ” , İstanbul: Yapa Yayınları.

Oğuzkan, Ş; Oral, G. (1995). “**Okul öncesi Eğitimi**” , Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.

Oktay A. Ve Unutkan Ö. P. (2005). “**Erken Çocuklukta Gelişim Ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar**” , (Yayıma Hazırlayan Doç. Dr. Müzeyyen Sevinç), İlköğretime Hazır Oluş Ve Okul Öncesi Eğitimle İlköğretimin Karşılaştırılması, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2005. ss. 145-155.

Oktay A. Ve Unutkan Ö. P. (2007). “**Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular**”, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Oktay, A. (1982). “**Okulöncesi Dönemde Öğrenme Ve Okumaya Hazırlıklı Olmak**”, Eğitim Ve Bilim Dergisi, 39, ss.11-18.

Oktay, A. (1983). “ **Okul Olgunluğu**”. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Oktay, A. (2001). “ **Ana-Baba Okulu**”, İstanbul: Remzi Kitabevi, 9. Basım. S. 39-50.

Oktay, A.(2000). “ **Yaşamın Sihirli Yılları**”: Okul Öncesi Dönem, İstanbul: Epsilon Yayınları,

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği. (2004).

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25486_.html. (30.09.2006)

Ömeroğlu, E. , Can Yaşar, M. (2004), “ **Ağaç Yaşken Eğiliyor, Okul Öncesi Eğitim**”, Görüş Dergisi TÜSİAD Yayınları, Haziran 2004 (ss. 74-80).

Özbek, A. (2003), “ **Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Ve Etmeyen Çocukların İlköğretim Birinci Sınıfta Sosyal Gelişim Açısından Öğretmen Görüşüne Dayalı Olarak Karşılaştırılması**”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Okulöncesi Öğretmenliği Programı, Eskişehir.

Özdemir, S. Yalın, H. Y. (2000). “ **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**”, 3. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım.

Öztürk, H. (1995). “ **Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Giden ve Gitmeyen İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Alıcı ve İfade Edici Dil Düzeyleri**” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü

Pehlivan, D. (2006), “ **Okulöncesi Eğitim Alan ve Almayan Öğrencilerin İlkokuma Yazmaya Geçiş Sürecinin, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi**” (Nitel Bir Araştırma)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans

Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı, Adana.

School Readiness, (2003). “ **NSW Parenting Centre An Initiative Of Docs**” ,Paper 1, Ss.1-14.

Selçuk, Z. (2000), “**Gelişim ve Öğrenme**”, Ankara: Nobel Yayınları.

Senemoğlu, N. (1998). “ **Gelişim Öğrenme ve Öğretim**” , Ankara: Özsen Yayınları.

Senemoğlu, N. (2005). “**Gelişim, Öğrenme Ve Öğretim, Kuramdan Uygulamaya**”, 12. Baskı, Ankara: Gazi Yayınları.

Senemoğlu, N.(2002). “**Gelişim Öğrenme Ve Öğretim**”,Kuramdan Uygulamaya, Ankara: Gazi Kitabevi.

Sevinç, M. (2005). “**Erken Çocuklukta Gelişim Ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar (Yayıma Hazırlayan Doç. Dr. Müzeyyen Sevinç), ‘Dil Gelişimi Ve İlköğretime Hazırlık.&Okul Öncesi Dönemde Okuma Yazma Kavramlarının Gelişimi**” , Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2005 (S. 169-183).

Sünbül, A.M.(2007). “ **Öğretim İlke Ve Yöntemleri**” , 1. Baskı. Konya: Çizgi Kitabevi.

Şenol S.(2005). “**Çocuk Ve Okul**” , Çocuk Sağlığı, 13(6), ss.34.

Treays, R. (2002). “ **Understanding Your Brain**”. London: Usborn Publishing.

Turan, F. (2004). “**Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği Ve Programının Değerlendirilmesi**” , Milli Eğitim Dergisi. S. 162.

- Unicef, (2007). **“Okul Öncesi Eğitimde Bilgi Tutum Ve Uygulama Araştırması”**: Eduser Danışmanlık Şirketi, ss.9.
- Ülkü, B.Ü. (2007). **“Anasınıfı Ve İlköğretim 1. Sınıfa Devam Eden Çocukların Velileri Ve Öğretmenlerinin, Çocukların Okul Olgunluğu Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi ”**,Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Ünal, M.(2005). **“Eğitim Fakültelerinde Ortak Ders Olarak Okutulan Yabancı Dil Derslerinde Öğrencilerin Bilişsel Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Akademik Başarıya Etkisi”** ,Yüksek Lisans Tezi, Ankara:Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Yalçın, Z. (1999).**“İlköğretim Okullarında İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Güçlükler”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı.
- Yavuz, K. E. (2001). **“Eğitim-Öğretimde Çoklu Zeka Teorisi ve Uygulamaları”**, Ankara: Seba Ofset.
- Yavuzer, H. (2000). **“Bedensel, Zihinsel Ve Sosyal Gelişimiyle Çocuğunuzun İlk 6 Yıl”**, 11. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, Z. (2001). **“ Çocuklarda Okuma Olgunluğu, Gazi Üniversitesi Anaokulu/ Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı”** , İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Yılar, Ö.(2004). **”İlkokuma-Yazma Öğretiminde Yaşanan Temel Sorunlar”** , Çoluk Çocuk Dergisi, S.16.
- Yılmaz, Y. (2003). **“Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Grubu Çocukları İçin Okul Olgunluğu Kontrol Listesi Geliştirilmesi”** ,

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yüksel, G. (2003). **“İlköğretim Öğrencilerinin Gelişim Alanları, Gelişim Alanlarının İşaretçisi Olan İhtiyaçlar Ve Geliştirilmesi Gereken Beceriler: Bu Süreçte Rehber Öğretmenin İşlevleri: Kurumsal Bir İnceleme”**, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:159, Yaz-2003.

[Http://Yayim.Meb.Gov.Tr/Dergiler/159/Gyuksel.Htm](http://Yayim.Meb.Gov.Tr/Dergiler/159/Gyuksel.Htm) Adresinden 02.02.2010 Tarihinde Alınmıştır.

Zembat, R. Unutkan , Ö.P.(2001). **“Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Yeri”**, İstanbul:Ya-Pa Yayınları.

Whiting, B. (1995). **“Mastery Learning in the Classroom”**. Paper Presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association. April.

EKLER LİSTESİ

Ek-1.

Merhaba, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim. Ana Sınıfı Öğretim Programının İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğrencilerinin Hazırbulunuşluk Düzeylerine Etkisi hakkında öğretmen görüşlerini inceliyorum. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların, bundan sonra yapılacak eğitim etkinliklerinin niteliğinin artırılmasına katkıda bulunacağını ümit ediyorum. Yapılan bu çalışmadaki anket araştırması gizlilik esaslarına uygun olarak saklanacaktır. Bu bilgileri araştırmacı dışında herhangi bir kimsenin görmesine izin verilmeyecektir. Anket 2 bölümden oluşmaktadır. Lütfen bölümleri dikkatli okuyunuz ve cevaplayınız. Tüm sorulara içtenlikle cevap vereceğinizi umuyorum. Anket en fazla 15 dakikanızı alacaktır. Teşekkürler...

Bölüm 1

Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz :

- Kadın
 Erkek

3. Eğitim Durumunuz :

- a. Lise
 b. Eğitim Enstitüsü
 c. Ön Lisans
 d. Lisans
 e. Yüksek Lisans/Doktora

4. Mesleki Kıdem

- a. 1-10
 b. 11-20
 c. 21-30
 d. 31 ve üstü

Bölüm 2

1. sınıf öğretmeni olarak aşağıda belirtilen hedef davranışların, anasınıfı öğretim programını tamamlamış çocukların hazırbulunuşluk düzeyleri ile ilişkisini belirtiniz. Bunun için davranışları tamamen yeterli/ yeterli/ orta düzeyde yeterli/ yeterli değil/ hiç yeterli değil sırasına göre çarpı işareti koyarak doldurunuz.

PSİKOMOTOR ALAN İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR BAKIMINDAN Ana sınıfı eğitimini almış bir öğrenci;	Tamamen yeterli	Yeterli	Orta Düzeyde	Yeterli Değil	Hiç Yeterli Değil
	1. Bedensel koordinasyon gerektiren belirli hareketleri yapar.				
2. Büyük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapar.					
3. Küçük kaslarını kullanarak belirli bir güç gerektiren hareketleri yapar.					
4. Denge gerektiren belirli hareketleri yapar.					

DİL ALANI İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR BAKIMINDAN Ana sınıfı eğitimini almış bir öğrenci;	Tamamen yeterli	Yeterli	Orta Düzeyde Yeterli	Yeterli Değil	Hiç Yeterli Değil
	5. Sesleri ayırt eder.				
6. Türkçeyi doğru kullanır.					
7. Kendini sözel olarak ifade eder.					
8. Dinlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.					
9. Sözcük dağarcığı gelişmiştir.					

SOSYAL-DUYGUSAL ALAN İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR BAKIMINDAN	Tamamen yeterli	Yeterli	Orta Düzeyde Yeterli	Yeterli Değil	Hiç Yeterli Değil
Ana sınıfı eğitimini almış bir öğrenci;					
10. Kendini tanır.					
11. Duygularını fark eder.					
12. Kendi kendini güdüler.					
13. Başkalarıyla ilişkilerini yönetir.					
14. Farklılıklara saygı gösterir.					
15. Toplumsal yaşamın nasıl sürdüğünü kavrar.					
16.Çevreyi estetik bakımdan düzenler.					

BİLİŞSEL ALAN İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR BAKIMINDAN	Tamamen yeterli	Yeterli	Orta Düzeyde Yeterli	Yeterli Değil	Hiç Yeterli Değil
Ana sınıfı eğitimini almış bir öğrenci;					
17. Dikkatini bir noktada toplar.					
18. Varlıkları çeşitli özelliklerine göre eşleştirir ve gruplar.					
19. Nesne, durum ya da olayları çeşitli özelliklerine göre sıralar.					
20. Nesnelere sayar.					

21. Geometrik şekilleri tanır.					
22. Günlük yaşamda kullanılan belli başlı sembolleri tanır.					
23. Bir örüntüdeki ilişkiyi kavrar.					
24. Parça-bütün ilişkisini kavrar.					
25. Nesnelerle basit toplama ve çıkarma yapar.					
26. Atatürk'ü tanır.					

ÖZBAKIM BECERİLERİ İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR BAKIMINDAN Ana sınıfı eğitimini almış bir öğrenci;	Tamamen yeterli	Yeterli	Orta Düzeyde Yeterli	Yeterli Değil	Hiç Yeterli Değil
27. Temizlik kurallarını uygular.					
28. Giysilerini giyip, çıkar.					
29. Doğru beslenmenin önemini fark eder.					
30. Kendini kazalardan ve tehlikelerden korur.					

Ana Sınıfı Öğretim Programının İlköğretim 1. Kademe 1. Sınıf Öğrencilerinin Hazır Bulunuşluk Düzeylerine Etkisi hakkında bunların haricinde belirtmek istediğiniz görüşleriniz varsa lütfen yazınız.

.....

.....

.....

.....

Katılımınız için teşekkür ederim.

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Hatice TEKE
Doğum Yeri:	MUĞLA
Doğum Tarihi:	17.12.1984
Medeni Durumu:	EVLİ

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Atatürk İlköğretim Okulu		Fethiye/MUĞLA	1996
Ortaöğretim	Atatürk İlköğretim Okulu		Fethiye/MUĞLA	1999
Lise	Mehmet Erdoğan Anadolu Lisesi		Fethiye/MUĞLA	2003
Lisans	Afyon Kocatepe Üniversitesi		Afyonkarahisar	2007
Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi		Konya	2007/yapmakta
Becerileri:	İyi derecede İngilizce bilmekte ve bilgisayar kullanabilmektedir.			
İlgi Alanları:	Eğitim Programı ve öğretimi.			
İş Deneyimi:	Ağustos 2007 tarihinden bu yana MEB'de sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır.			
Tel:	05062512085			
Adres	Kayadibi İlköğretim Okulu Sinanpaşa/AFYONKARAHİSAR			
E-posta	Hatice-584@hotmail.com			